

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, június 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az aktivitás uttörője.

A képviselőház ülése.

Az Akadémia az ACsEV-ről.

Jégeső az aradi hegyalján.

Halálos ítélet a Kurján.

A waggongyári szerencsétlenség.

A képviselő és a szinpadl csillag.

Politikai érdekességek.

A város pénzügyei.

Az „Aurora“ beköszöntője.

Jóada a Szent Péter-téren.

Az izr. hitközség ülése.

Tárcs: Már akkor is! Irta: Telekes Béla.

Csarnok: Lefelé a lejtőn. Irta: Salgó Sándor.

Az aktivitás uttörője.

Arad, június 3.

A jövő héten valószínűleg új pártja lesz a magyar parlamentnek. Állni fog pedig egyetlen emberből, amint egyből áll a Várossy Vilmos elnöklése alatt álló demokrata-párt. Lesz pedig az új frakció: a román nemzetiségi párt, elnöke és tagja pedig Vlád Aurél dr. szászvárosi ügyvéd, a dobrai mandátum tulajdonosa.

A dobrai kerület több községéből azt a hirt vesszük, hogy a László Árpád örökére aspirálók közül a legtöbb kilátásai Vlád Aurél dr.-nak vannak, aki nemzetiségi programmal, mint az aktivitás uttörője lépett föl. Azt is halljuk, hogy Vlád a legerősebb nemzetiségi terjedéssel dolgozik a győzelemért. Vasár-

nap tartott programbeszédét Jancsó marosillyei szolgabíró kénytelen volt kétszer is megszakítani s a jelöltet rendreutasítani, mert a beszéde törvényben tiltott izgatásokba kapott.

A kerületnek, a mint tudvalevő, tulajdonképpeni többsége román. Vlád és kortesei egyenesen azt igyekeznek a románokba verni: a ki román, az rá szavaz, a ki „renegát“, az a magyar jelöltre. A ki azt akarja, hogy a nyelvét ne vegyék el, hogy a magyarok ne ülhessenek a nyakára: az Vládra szavaz. A többek között ilyen kifakadásokra ragadtatta magát a huszonhét éves, heves vérű román fiskális:

— Ez a föld a tietek, románok, ne hagyjátok, hogy a magyarok legyenek urak fölöttetek!

Szóval, ilyen módon nyiladozik a románok aktivitásának első virága. A lakosság fanatizálva van, ha jól megy, a választásig talán vér is folyik, azonban az eredmény, így jövődőlnek nemcsak románok, de a szabadelvű párt emberei is, — az, hogy Vlád meg lesz választva. Vlád pártbívei: az aradi román lap köré csoportosult *tulzó románok*, annyival nagyobb erőfeszítéssel dolgoznak az érdekében, mert nem akarják, hogy az általuk proklamált aktivitás első erőpróbája kudarcra végződjék.

Farkas Béla dr. dévai ügyvéd, a szabadelvű párt jelöltje még a kerület magyarságának szavazataira se számíthat. A kerületbeli mezővárosok: Maros-Illye és

Dobra függetlenségi párti iparosai, szám szerint vagy nyolcvan-százan, megkérték Kossuth Ferencet, hogy küldjön nekik jelöltet. Azonban, úgy látszik, a győzelem minden reménye nélkül, csupán a „zászló becsületéért“ nem volt kedve senkinek se kiállni s Kossuth Ferenc a kérelmet nem teljesíthette. Ilyesformán a függetlenségi párt nem állítottak föl jelöltet, ellenben Farkas Béla dr. jelöltsége ellen kifejezték antipátiájukat. Mikor ugyanis Farkas Maros-Illyén tartott programbeszédében kijelentette, hogy a katonai javaslatokat elfogadja, a függetlenségi párt erősen megabucogották és kemény kifejezésben hangoztatták megütközésüket.

Van még egy román jelölt: Muntean Aurél dr. szászvárosi ügyvéd. Némelyek szerint „mérsékelt román nemzetiségi“ programmal, mások szerint kormánypárti alapon lépett föl. A jelöltségének alapja különben a versengés, a mely Szászvároson a két román fiskális: Muntean és Vlád között folyik. Mindakettőnek van lapja: Munteané az *Activitatea*, Vládé a *Libertatea*, ebben halálra piszkolják egymást. Miután tehát Vlád a dobrai kerületben föllépett, természetesen, hogy Muntean is zászlót bontott.

Az *inter duos litigantes* elve pedig, sajnos, nem fog győzedelmeskedni, és a két román ember versengése, az eddigi kilátások szerint, nem fogja a magyar jelöltnek juttatni a győzelmet. Vlád dr. hatalmát erősíti, hogy a szászvárosi Ar-

Már akkor is!

Irta: Telekes Béla.

Az asszony az ablak közelében ül s hiemezt. Ura az íróasztal fölé görnyedve nagy sietőséggel ír valamit. A szobában csak a fall óra egykedvű tik-tak-ja s a Deres Máté tollának percegése hallatszik. Odakünn a fallal övezett árnyas kertben szintoly nagy a csendesség, csak a konyha felől támad olykor valami kellemetlen hangicsálás, a cseléd kezd nótázni, de az is elhallgat. A nagy város zaja, ha el is hatol a ligeti házig, a kert falán egészen megtörik.

Szerelmes párnak való fészek ez a ház. Nő és férfi, ha csak egymásnak akar élni, jól megbujhatnak itt. Négy szoba az egész. Elég egy cseléd. A kert nem diszkrét, elég ha néhanapján végigtisztítja egy napszámos ember. Gazdálkodás, vendéglátás, cselédség — minnek? Deres Máté mindig együtt akar lenni a feleségével, az ő szépséges Marijával, csak vele, otthon a kis fészekben épp úgy, mint odakünn a világ zajában, a ránézve immár oly közömbössé vált emberek között. A megélhetés gondja nem igen vonja el tőle, hisz a kis cserfalvai birtok eleget jövedelmez amugy magától is, a bérlő pontosan küldi a pénzt. Az asszonynak — úgy gondolja Deres Máté — úgy sincsenek nagy igényei; mindene megvan most, holott annak idején, szegény emberek lánya lévén, eleget kellett nélkülöznie is.

Az óra félötöt üt, a toll még egyre perceg. Az asszony nagyot ásít, azután indulatosan dobja félre a himzést. Arca csupa kedvetlenség, de amint Deres Máté a zörejre hátrépillant, Mari asszony már mosolyog, oda-fut urához, átkarolja, megcsókolja és úgy kérdezi:

— Soká fogsz még írni, édesem?
— Már megyek is. Otre ügyvédemnél kell lennem ezekkel az unalmas írományokkal.
— Otre? És soká maradsz?
— Nyolc előtt aligha jöhetek vissza...

A férfi gyöngyöden csókolgatja, majd fölkel s csöngtet. Az asszony sietve adja elő a felöltőt s kalapot. Máté újra csöngtet.

— Hol az a leány? Hadd menjen kocsiórt. Az asszony elpirul, úgy felel.
— Bizonyára nincs már itthon. Megengedtem, hogy a városba menjen... Nem tudtam, hogy... Bocsáss meg.

Es macska simulékonysággal öleli meg urát. Összeölelnek. Mosolyog a férfi, mosolyog a nő, de aztán, alig hogy elváltak, minden átmenet nélkül, mintha csak valami kellemetlen álarcot vetnének le, hirtelen megváltozik a képök. Az asszony megkönnyebbülten sóhajt fel odabenn, a férfi pedig komoran siet a legközelebbi kocsialomás felé.

Nyugtalan, töprengő kétség, viaskodó bizonytalanság révedez szemében. Hiába küzd ez ellen. Így van ez mindig, ha magára kell hagynia az asszonyt. Két éve már, hogy titkzatos ösztönből, zsurori kapzsisággal igyekszik

elzárni ezt a gyönyörű nőt, ide, e magányos házba; — holott házasságuk első évében Cserfalván még büszkélkedett vele, ha körülrajongták; ha udvaroltak neki; szinte hízelt a szerelmes szívének, ha mindenki irigykedve nézte az ő szépséges asszonyát. Egyszer aztán valami árnyék vetődött a lelkére s azt azóta hiába hessegeti. Gyanakodni kezdett. Vajjon igazán szeret-e engem? Ha én lettem volna a szegény és ő a jómódu, akkor is az enyém volna-e most? Nem tudna-e mást jobban szeretni, vagy nem szeret-e máris valakit? Vajjon nem rontom-e meg őt magam ez elzárkózó, titkosan féltő, oktalanul gyanakodó, betegesea önző szerelemmel. Oh hát hova rejtezzék az ember, hogy biztonságban legyen? Vidéken nevetségessé vált volna féltő elzárkózásával, sőt meg sem tehetné volna, hogy eny nyire elzárkózzék az emberek elől. A nagy város olyan, mint a rengeg, itt könnyebben s feltűnés nélkül élhet magányban; csak hogy a rengetegben is sok a veszély...

Nem tudja mért, mért nem, de úgy érzi most is, mintha a pokolba indulna. Szeretne visszatérni, lesbe állni. De legyőzi a vágyát. Hátradől a kocsiban s igyekszik másra, vagy semmire se gondolni.

A kocsi megáll. Deres Máté egy pillanatra azon gondolkodik, ne hajtasson-e vissza, gyorsan, lóhalálba, de nem teszi. Kifizeti a kocsist és aztán fölmege az ügyvédjéhez.

Csak hogy nem volt maradása. Már félóra múltán sehogy sem ment a tanácskozás.

deleano nevű román pénzügyintézetnek, a melynek összeköttetései Hunyadmegyére is kiterjednek, ő az igazgatója. Ez s a féktelenül üzött nemzetiségi fanatizálás segítik őt, a mint jelzik, a győzelemre.

A nógrádi mandátum után ez újabb vesztesége lesz a szabadelvű pártnak. Ott a szabadelvű *Szcitovszky* János helyére, a kit annak idején egyhangulag választottak meg, a függetlenségi *Károly* jutott be. Itt *Lázár Arpad* örökét, a kit tudvalevően szintén egyhangulag választottak meg a szabadelvű program alapján, a román nemzetiségi *Vlád Aurél* fogja megkapni. Az idők jele, hogy most a katonai javaslatok érájában a nép mennyire hajlik a szélsőségek politikájára: a függetlenségi párthoz, vagy a nemzeti-ségi program felé.

Előre levonni a konzekvenciáit a szombati választás eredményének, természetesen, bajos. Az azonban már most látható, a románok az ide s tova egy év óta hirdetett aktivitást komolyan veszik, s ha a katonai javaslatok ügyének dűlőre hozása előtt új választásokat írának ki, az egy sereg román nemzetiségi képviselőt szabadítana a magyar parlamentbe. Nem olyan szelid, békés nemzetiségiéket, mint a minők a parlament régi román pártjának tagjai: *Trucza Péter*, *Doda Traján*, *Popovici-Desseanu* s a többien voltak, a kik a bizalmi kérdésben együtt szavaztak a szabadelvű párttal, csak a nemzetiségi törvény végrehajtását hajtogatták: hanem olyanokat, a minőknek most féktelen hangú programbeszédeiben *Vlád Aurél* dr. bemutatkozik.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 3.

Az elnöki folyosó mindkét oldalán hangos üdvözlések hallatszottak: a függetlenségi *Károly Józsefet*, az új függetlenségi képviselőt üdvözlítették, míg a másik oldalon *Andrássy Gyula* gróf tapasztalhatta, hogy a pünkösdi cikkével nagyon is kétes értékű dicsőséget aratott.

Nemsokára kijelentette, hogy rosszul érzi magát. Haza kell mennie, majd holnap jön el megint.

Csakugy rohan le a lépcsőn. Odakünn beborult az ég s már be is esteledik. Mire a farsmenti házig ér, megéred az eső.

Lopva, mint a tolvaj, úgy surran be a kertbe, egy-egy fatörzsnél meg megáll s nézi a házikó ablakait. Csak a konyha felől dereng világosság.

A friss tavaszi zápor eszeveszetten szakad. *Deres Máté* közelebb lopózik s a konyhaajtón hirtelen benyit. A cseléd nagyot sikolt, kezéből csörömpölve hull a terrakottára a tál, amelyet ép törölgetett.

Máté rá sem hederít, végigfut a sötét folyosón a felesége szobája felé. Megrántja a kilincset. Az ajtó zárva. Odabenn halk sikoly hallatszik és ablaknyitás.

Főlordit s hatalmas lökéssel szakítja, zuzza be az ajtót *Deres Máté*. Mari asszony épa másik szobába fut s a pamlagra veti magát; a nyitott ablakon pedig behallatszik, amint odakünn a kert sáros útján gyors pacskolással fut tova valaki.

Két hónapja is már, hogy amaz esős estén *Deres Máté* kikergette a házából az ő gyönyörűséges asszonyát, Mari. Csak éppen pár százast gyűrt a zsebébe s belemarkolván a gyöngye karjába úgy, hogy bizonyára kiserkedt ujjal nyomán a vér, kilóditotta a kertbe s utána dobt a cselédet is.

Az ajtót hamarosan magára zárta, bement

Apponyi csakugyan megjelent hosszú fekete kabátban és *Kossuth Ferenc* felrevolvulva hosszasan tanácskozott, majd *Széll Kálmán* miniszterelnökhöz ment, akivel szintén hosszabban értekezett.

Ezalatt híre járt, hogy a vitarendezők a mai nappal a technikai obstrukcióra térnek rá, de *Kubik* sajátkezűleg megcáfolta.

Legyintett egyet a kezével és azt mondta:

— Még nem, csak ha erőszakosság lesz!

Az ülés elején *Kecskeméthy Ferenc* a békési bizalmi feliratot támada meg pártjának tetszése közepette. Aztán egy kis vita támadt, de csakhamar meg is szűnt.

A napirendhez általános örömmre *Nessi Pál* szólott és a szünet után egy óráig beszélt.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Plossz Sándor*, *Wlassics Gyula* és *Cseh Ervin* miniszterek.

Elnök fél 11-kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat. Jelenti, hogy *Kecskeméthy Ferenc* napirend előtt felszólal.

Kubik Béla fenomenális egy eset kérem. (Derűtség).

(A békési felirat).

Kecskeméthy Ferenc: A Ház előtt van *Békésvármegyének* egy határozata, illetve felirata, a melyet nem lehet egyszerűen tudomásul venni. Maga az indítvány bizalmi nyilatkozatot akart a kormány iránt, de a benyújtása meglepetés volt és sem nem adták be törvényes időben, sem beiktatva nem volt. A mikor erre a bizalmi indítványra szavaztak, a főispán észrevette, hogy az indítvány ellen egygyel több a szavazat, behívatta tehát az időközben eltávozott *Sárossy árvaszéki* ülnököt és megkérdezte tőle, hogy szavazott-e? A mikor *Sárossy* azt felelte: „igen”; ezt a szavazatot az igen szavazók közé jegyezte. (Derűtség). Most már egyenlők voltak a szavazatok. Mit csinált most a főispán? Ő is szavazott. Igen, de már előbb is szavazott és figyelmeztették őt arra, a főispán azonban azt válaszolta, hogy neki két szavazata van. (Derűtség a szélbalon). Egy szavazata, mint bizottsági tagnak és egy szavazata, mint főispánnak.

Kubik: Hogy hívják ezt a főispánt?

Kecskeméthy Ferenc: *Lukács Györgynek*, a pénzügyminiszter rokona!

Kubik: Az más! Akkor 12 szavazata is van. (Derűtség).

Kecskeméthy Ferenc nem hiszi, hogy a kormány örülne az ilyen bizalmi nyilatkozatnak.

a szobába, melynek ablakai a kertajtó felé szolgálnak; odaszoritotta forró homlokát a hideg üveghez, amin halk locsogással folytak széjjel az odaomló esőcseppek s úgy nézett ki a homályba, egész testében remegve, úgy nézett a két tovasuhanó alak után.

A két alak a kertajtóhoz ért, egy pillanattig ott álltak az esőben, aztán kiléptek az utcára és a vasrácsos ajtó bezorrent.

Odabenn a szobában pedig az ablak mellett abban a pillanatban nagyot zuhanva roskadt össze *Deres Máté*. Melléből tompa fuldokló zokogás szakadt föl, úgy vergődött ott a földön kínos vonaglással, mint valaki, akit elgázoltak.

S annak már két hónapja is. Hogyan pergett le az idő, már maga sem tudja. Úgy rémlik, szörnyű egy éjszaka volt az, mikor ott fetrengett másnapig a földön, a pusztában, megcsalva, magára maradtan, egyedül. És különös egy reggel volt az, a mikor odakünn zörgettek az ajtón s ő nem nyitotta ki, csak bámult maga elé ott a földön gubbasztva még akkor is, midőn hogyan, hogyan nem, ámuló arcú emberek léptek a szobába s kérdezték, faggatták, mi történt, mi baja?

Emlékszik, hogy csak akkor szólalt meg, amikor karon fogták s el akarták vinni valahová. Akkor, úgy rémlik, nagyon nyugodtan azt mondta, hogy semmi baja, hagyják csak magára, vagy legfőlebb küldjék ide az ügyvédjét. És megmondta az ügyvéd nevét s lakása címét is. Egészen értelmesen.

Ne vegye tehát tudomásul a Ház e feliratát. Egyébként megbotránkozását fejezi ki a fellett, hogy egy főispán ily ocsmány felirattal meri inzultálni a képviselőházat. (Tetszés a szélbalon).

Széll Kálmán miniszterelnök: A kérvényezési jog korlátozása volna, ha a képviselőház, vagy az elnökség beleavatkoznék valamely kérvény alakításának vizsgálatába. Ha a felirat felebbezés alá került, úgy ő, mint belügyminiszter megvizsgálja azt alaki szempontból, mert a dolog érdemébe behatolni neki sincs jogában. Az illető főispánról azt tudja, hogy szigorúan törvénytudó. Egyébként a dolgot megvizsgálja, addig nem itél. De azt a kifejezést, hogy az a felirat ocsmány volna, már most visszautasítja.

Ugron Gábor szerint a kérvények is érdemben bírálendók el a törvényesség szempontjából. A nem jogerős és felebbezéssel megtámadott kérvények és feliratok ide be nem adhatók. Az elnöknek ezt módjában van megtudni, egyébként nem őt illeti a felelősség, hanem a belügyminisztert. A törvényhatóságok és illetve a főispánok nagy bizalmi sietségből úgy látja, hogy a kabinet válságban van. Talán jó volna, ha *Széll* közzéadná a törvényhatóságokhoz, hogy a törvényességet tartásuk be. Tiltakozik a visszaélések ellen.

Elnök a feliratot kiadja a kérvényi bizottságnak.

(Interpellációk.)

Elnök betérjeszti még a szociál-demokratapárt negyülésének a feliratát a parlamenti reform és az általános titkos választás dolgában.

Dedovits György jegyző felolvassa ezután a választváro interpellációk jegyzékét. Tizenhét interpelláció van, amire miniszteri válasz még nem adatott.

Azután felolvassák az ujonnan bejegyzett interpellációkat. Négy új interpelláció van: *Noss Gyuláé*, *Nessi Pálé*, *Báth Endréé* és *Benedek Jánosé*.

Nessi Pál: Kéri, hogy az interpellációkra félegykor térjen rá a Ház.

Apponyi elnök: A házszabályok értelmében fél kettő az interpellációk megkezdésének ideje, a szabályoknak az is tág értelmezése már, ha egy órákor kezdik meg őket. Kéri, hogy ebbe nyugodjanak bele.

Kubik Béla: Kéri az elnököt, figyelmeztesse a kormány tagjait, hogy az interpellációkra azonnal válaszoljanak.

Gabányi Miklós: Annál is inkább csatlakozik *Kubik* indítványához, mert neki is van egy interpellációja, melyre a válaszszal a honvédelmi miniszter adása maradt.

Apponyi elnök előterjesztéséhez képest Ház kimondja, hogy egy órákor kezdik az interpellációkat.

Az emberek összesugtak; két hivatalos komolyságu ur aztán mellette maradt, a harmadik elment s nemsokára visszatért az ügyvéddel. Nem tartott soká, rendbetért minden. Szolga és gazdaasszony került a házhoz s elkezdődött az új élet, a magányos, a szomorú.

A hol pedig szóba került *Deres Máté*, sajnálkozva mondogatták: megbolondult szegény. Amolyan csendes őrlt, aki senkinek sem árt. Egyébként legkülönösebb, amit megcselekedett, hogy egyik szobáját, azt, amelyikben *Mari* asszonyra rátörte volt az ajtót, egészen gyászba borítottatta. Ebben a fekete szobában gubbaszt leginkább s onnan olykor valami tompa zokogás is kihallik. Szegény bolond *Deres Máté*, érdemes is ennyire jutni egy rossz asszony miatt!

Ekkoriban történt, hogy ime, feljön *Cserfalváról Bobori Pista*, a *Deres Máté* legénykori pajtása, akinek a birtoka egyébként ott *Cserfalván* épen szomszédságában fekszik a *Máté* ének. Ez az ur aztán új lendületet adott a már már feledésbe merülő esetnek.

Még megérkezése napján összeakadt a hotel étkezőjében *Verecky Miklóssal*. Borozgatás közben szóba került *Deres Máté*, közös ismerősük is.

— Hallottad már az esetét? — kérdezte hirtelen *Verecky*.

— Hát te, tudod-e, merre jár a szépséges *Mari* asszony? — nyilatkozott sokat sejtető szemhunyorítással *Bobori*.

— Nos? Ugy látszik, többet is tudsz mint én.

(A miniszterelnök jelentése.)

A napirend következők: A miniszterelnök jelentése van napirenden.

Nessi Pál: Ugy a miniszterelnök, mint az állami számvevőszék jelentését törvénytelennek tartja. (Zaj. A jobboldalról többen kivonulnak.)

Kubik Béla: Gyűh! Gyűh!

Gabányi Miklós: Röstellik a mosdatást!

Rákosi Viktor: Alá'szolgája *Rosenberg* ur! Szerencsés utat!

Rosenberg Gyula: A viszontlátásra!

Rákosi Viktor: Ne legalább *Andrássy* Tivadar az bejött. Az fölér hat mamelukkal.

Elnök: (Csenget.)

Nessi Pál: A számvevőszék jelentése sokkal súlyosabb beszámítás alá esik, mint a miniszterelnöké. Az államszámvevőszék elnökének a bekövetkezett helyzet folytán a képviselőháztól kellett volna utasítást kérnie. (Zajos helyeslés bairól)

Gabányi Miklós: Csak harmincnégyen vagyunk.

Apponyi elnök: Megszámlálja a jelenlevőket s konstatálja a határozatképességet.

Nessi Pál: A maga részéről nem törődik vele, harmincan vagy háromszáz van e jelen. O felszólalásával hazafias kötelességét teljesíti. Különben is a miniszterelnök által hangoztatott passzív rezisztencia elvénél fogva a jobboldal künn is, benn is egyformán nem csinál semmit. Az ellenzék nem fogja abba hagyni a küzdelmet, amíg a nemzeti követelések egytől-egyig nem teljesülnek.

Felkiáltások jobbról: Derék ember!

Nessi Vészel és *Andrássy* Gyulával polemizál. Szünetet kér.

Dániel Gábor alelnök foglalja el az elnöki széket.

Elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után

Nessi Pál folytatja beszédét és a koronát támadja. Az az ember, — ugymond — a ki Szent István koronáját viseli, ne elegendjék bele a politikába.

Elnök kéri Nessit, hogy a királyt ne vonja bele a vitába.

Nessi: Ha nekünk nem szabad a vitába foglalnunk a királyt, akkor a király se avatkozzék a politikába. (Helyeslés a szőlalalon.) A passzív rezisztencia ellen és a törvényhatóságok bizalmi nyilatkozatai ellen szólott ezután. Végül határozati javaslatot nyújtott be, hogy a kormány a közadókat be ne szedhesse.

Elnök a holnapi napirendet állapítja meg és bejelenti, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Fejérváry* interpellációkra felelni fognak.

(Somló Bodog úgye.)

Benedek János a következő interpellációt terjeszti a közoktatásügyi miniszter elé:

A tudomány- és véleménynyilvánítás szabadsága ellen intézett azon vakmerő támadást, mely a nagyváradi királyi jogakadémia öt tanárának, névszerint: *Boróky* Lajos dr., *Molnár* Imre dr., *Persz* Adolf dr., *Hoványi* Gyula dr. és *Zolcsányi* Hugó dr. uraknak egyik tanártársuk ellen a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz beadott feljelentésében foglaltatik: szándékozik-e a miniszter ur oly félremagyarázhatatlan eréllyel visszautasítani, melyet tőle, mint a szabadelvűnek nevezett kormánytagjától méltán elvárhatunk? Miután a feljelentő öt tanár feljelentésében azt az elnevezést használja: „királyi katolikus jogakadémia” s mely elnevezés újabban lábrakapott, kérdem a miniszter urat, ő rendelte-e el ennek a címnek a használatát, ha nem ő rendelte el és így ezen címnek használata visszaélés, szándékozik-e a miniszter ur visszaállítani a történelmi tényeknek és ez intézet jogi helyzetének is megfelelő ama régebbi helyes címet, mely így szól: „nagyváradi királyi jogakadémia.”

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter azonnal válaszolt az interpellációra. Használják — ugymond — a katolikus címet, meg nem is. (Nagy zaj.) Mind a két címet elfogadja, mert a kérdés még nincs eldöntve.

Rakovszky István: A szabadkőműveseket mind ki kellene... (Itt reprodukálhatatlan megjegyzést tett.)

Gajary Géza: Az ultramontanokat meg fel kellene akasztani.

Elnök: *Rakovszkyt* rendreutasítja azon kifejezésért, melyet az országgyűlési naplóból törölni kell.

Wlassics Gyula: A tanulmányi-alap katolikus jellege elvitázhatatlan. Az értekezlethez sokan hozzá szölkak és *Somló* maga is megjegyzi, hogy aki az igazságot keresi, tévedhet. Az illető tanárok védelmére felemlítheti, hogy nem denunciansok, mert nyilvánosan léptek fel. Az öt tanár ellen, ha nem is helyesli eljárásukat, nem tehet megtorló lépéseket. Ezt a kérdést nem hivatalos uton, hanem tudományos téren kell eldönteni.

Benedek János: Bár a katolikus és nem katolikus elnevezésre vonatkozó válasszal nincs megelégedvén, a választ, melynek második része méltó egy szabadelvű miniszterhez, tudomásul veszi.

Ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK

Az új bolgár kabinet.

Konstantinápoly, június 3. A mai *Ikdam* az új bolgár kabinetet rokonszenves cikkben üdvözli, a melyben azt írja, hogy az új minisz-

teriumnak óhajtsa a szuzerénhez való jó viszony megerősítése. A *Petrov*-kabinet meghívása a megzavart kereskedelmet ismét rendes ultra fogja terelni.

Borberek a franciák ellen.

Páris, június 3. A Havas-ügynökség *Boni* Unifból a következőket jelenti: Zenagából érkezett hírek azt jelentik, hogy egy borberekből és más harcosokból álló erős haderő megindítani szándékozik a szent háborút a franciák ellen.

Törökországból.

Páris, június 3. Az *Agence* Havas konstantinápolyi jelentése szerint: egy császári irádé végérvényesen szentesítette az egyesítési tervezetet.

Az Akadémia az ACsEV-ről.

(A *Wahrmann*-jutalom odaítélése.)

Arad, június 3.

A múlt év végén volt esedékes a kétezer koronás *Wahrmann* jutalom, melyre az alapítvány rendelkezése szerint az a magyar állampolgár tarthat számot, ki az ipar terén akár a tudomány előbbrevitele, akár a gyakorlati találmányok, szerkezetek vagy szervezettek és intézmények fejlesztése és felvirágoztatása körül a megelőző hat éves időközben a legnagyobb érdemeket szerezte.

A záros határidőig 12 pályázat érkezett a magyar tudomány akadémiához. A pályázatok felett *Than* Károly elnöklete alatt *Hegedűs* Sándor, *König* Gyula, *Liptay* Sándor rendes és *Nagy* Ferenc levelező tagokból álló bizottság ítélkezett.

A bizottság néhány pályázatot figyelemre sem méltatott, s elvetette udvarias indokolással *Frecskay* Jánosnak, a „Mesterségek Szótára” szerzőjének, *Horti* Pál tanár és festőművésznek, *Hajos* Sámuel mérnök és műszaki tanácsosnak, királdi *Herz* Zsigmond udvari tanácsos, köszönbánya igazgatónak, végül *Heidelberg* Tivadar dr. vegyésznek pályázatait.

A felsorolt pályázatokon kívül az alapítvány szellemének és szabályainak megfelelőleg a bizottság kiterjesztette figyelmét a jutalom oda-

— Nem lehetetlen. Sokat utazgattam mostanában s lelkemre mondom, hogy még azt a jó madarat is ősmérem, akinek a karján öt hat hete láttam a szép *Marit* a derecsi pályaudvaron.

— Nos?

— Ama vándormérnökök közül való ez a csirkefogó, akik akkoriban, hogy szegény *Máté* még *Cserfalván* élte a mézeshónapjait, ott mérték a hetárt s nagyban legyeskedtek a szép asszony körül.

— Szegény *Deres* *Máté*! S ezért az asszonyért kellett megbolondulnia... Amolyan csöndes bolond, úgy busul.

— Ugyan, ne mondd! No de remélem, észre lehet még téríteni. Mit szólás hozzá, ha meglátogatnók. Biz Isten, kiábrándítanám, a busulásából... *Mari* asszony különben megjárta azzal a mérnökkel; a fickó, aki egyébként már rendőri felügyelet alatt is áll, nyomtalanul eltűnt mellőle s a szép asszony most kórházban fekszik — gyönyörű arca csupa fekély.

— Ah, a nemezis!

— Sebaj! Igyunk az egészségére. Aztán hadd keresem föl *Mátét*! Ugy sem mertem mutatkozni nála azóta, hogy *Cserfalváról* oly hirtelen elröppent volt az imádott nőcskéjével. Biz' isten azt gondoltam akkor, hogy észrevett valamit. Igyál vén cimborá!

Nemsokára kart karba öltve, kissé bizonytalan járással indultak kifelé. Verecký a *Máté* lakásának címét szavalgatta.

— Gyere te is! — szölk Bobori a kocsi-állomásnál.

— Megy az ördög! — Este az orfeumba várlak.

Bobori kocsira ült s onnan kiáltott vissza: — Hátha még azt a szegény bolondot is magammal hozhatom!

A kocsi nemsokára ott állt a fasormenti ház előtt.

Valami pajkos dalt dudorászva botorkált át a kerten Bobori s becsöngtetett.

— A nagyságos ur rosszul van ma, — mondta a szolgál aggódalmasan — senkit sem fogad.

— Majd segíték rajta, — felelt Bobori s félretolva a fiut, benyitott a fekete szobába.

Az egész szoba csupa gyász. Oldalt az asztalon kis revolver csillogott.

Bobori egy pillanatra visszahökent, amint *Deres* *Máté* megpillantotta, mint ül magába rogyva, mereven maga elé bámulva a fekete karosszékben, s észre sem veszi őt.

— Teringette, hát így fogadod a régi jó pajtásodat? — kérdezte zsörtölődő hangon.

— Hallod-e *Máté*! Oreg cimborá! Legyen hát eszed! Ne busulj már annyira az asszony után! En mondom neked, én Bobori *Pista*, halod-e!

Máté nem felelt, csak félrefordította a fejét. Bobori a vállára ütött.

— Te, ne fordulj el tőlem! Nem akarom én a rosszat. Miro való ott az a revolver? Hé? Talán bizony még fejbe is puffantanád

magadat úgy olyan — egy olyan asszony miatt? Mi?

Máté fölszisszent, mintha vipera marta volna meg. A foga közül szinte dideregve remegett elő a felelet.

— Megtiltom, hogy így beszélj róla — te?

— Megtiltod? De azt csak megmondhatom, hogy utólrta a végzete, kórházban fekszik... A kedvese meg, aki el is hagyta már, előbbutobb feyházba kerül.

Máté sápadt arcát hirtelen előntötte a pirosság. Felugrott ültéből s rekedt hangon szölk oda Boborihoz.

— Semmit sem akarok tudni. Menj el! Nem érted te azt. Azt, akit szerettem, most is itt van velem. — Egy árnyék... Azt te nem ismered... Az tiszta... Csitt, egy szót se! Fájna neki...

Bobori nagyot nézett s karon fogta *Mátét*.

— Ugyan ne komolykodjál. Kellemetlen dolog ugyan, ha az embert megcsalja a felesége; de hát emlékezzél csak vissza legénykori bűneidre, például a szép *Tarkovainéra*, aki veled csalta a szegény *Tarkovait*. Mi?

Szinte kacagva hadarta mindezt a kaptos Bobori észre sem vette, mily vad ekeseredés dul a szerencsétlen *Máté* bensejében.

— Dehogy is hagylak magadra, — folytatta, kiverek én a fejedből minden rossz lidéret. Mit csüggsz az emléken. Sohasem volt ő tisztán a tied. En mondom neked, én Bobori *Pista*. Becsületekre mondom neked, hogy *Mari* téged nem itt csalt meg először...

ítélésével olyan ipari vállalatokra is, melyek a pályáztatásban részt nem vettek.

Az akadémiai bizottság jelentése három eseményről számol be, melyek joggal számot tarthatnak az akadémia előtti bemutatásra.

A jelentés itt az aradi és csanádi egyesült vasutak motoros közlekedésével foglalkozik és szó szerint így nyilatkozik a vállalkozásról:

1897-ben az arad-csanádi vasutak határos támogatásával megalakult az alföldi első gazdasági vasút nevét viselő közlekedési vállalat, hazánkban a nyilvános forgalmat szolgáló első kisvasút, amely üdvös példát szolgáltat szerényebb forgalmi szükségletek okoszerű ki-elégítésére és ezért reményelhetőleg termékenyítő hatással lesz majd közlekedési ügyünk további kifejlődésére. Ez a keskenyvágányú vasút remekül oldja meg azt a feladatot: a vasúti közlekedést, mérsékelt forgalomnál, a biztonság megóvása mellett, a lehető legegyszerűbb eszközökkel, a legolcsóbban lehetővé tenni. Építési tőkéje oly csekély, hogy alatta marad azoknak az összegeknek, amelyekkel más vidékek az ő helyi érdekű vasutakat törzsrésztvények címén — de a legtöbb esetben valósággal a fond perdu — segítik, de ezen csekély építési tőkét azután elegetesen kamatoztatja is.

A tulajdonon közutak területén húzódó fővonalról elágazó szárnyvonalai elvezetnek a szomszédos birtokosok tanyáihoz; úgy hogy ezek teherszállítmányait közvetlenül magtáraikból viszik el és az utasok felvételére vonatol az állomásokon kívül feltételeesen megállnak a nyílt vonalon, az egyes tanyák és utkereszteződések közelében. E mellett hosszúságú kísérletezés útján már mintegy másfél éve sikerrel meghonosították a lokomotívokat pótló gőzmotoros kocsik közlekedését és az ezek segítségével olcsón és szaporán járatható vonatokkal nagy lendületet adtak a személyforgalomnak, a mely a többi helyi érdekű vasutainkon a vegyes vonatok elkerülhetetlen nehézsége miatt annyi kívánni valót hagy.

Elismeréssel kell adoznunk az érdekelt megyék inteligen gazdaközönségének, hogy áldozatkészségével a forgalom ez egyre élénkülő útjára megalkotását lehetővé tette.

A megalom szellemi vezetői, nevezetesen a társulat elnöke Vársárhelyi Béla főrendiházi tag és a vasút igazgatója Sármezey Endre főmérnök urak pedig bizonyára elévülhetetlen érdemeket szereztek azzal az alapos tudásukkal és tántoríthatatlan kitartásukkal, amelylyel a minden gyökeres újításnak ellenszegülő nehézségeket legyőzték és a mellék-

Deres Máté fölördített rekedten, hörgön, mint a megsebzett fenevad.

— Hazudsz! Hazudsz!

— Ordíts csak pajtás! — folytatta a mámoros ember, — majd kigyógyulsz mindjárt. Csufszágot beszélek ugyan, de rajtad, úgy látom csak erős orvosság segíthet, ám attól, tudom elfelejtetted őt. Nos, gazembernek mondhatod, de lásd, — még Cserfalván, — már akkor, — mindjárt az első időben megcsalt téged az az asszony — még — még — még velem is!

— Veled is? ! No hát nesze!

Es Deres Máté villámgyorsan kapta föl az asztalon heverő revolvert s a következő pillanatban Bobori Pista hörgöve terült el a földön.

A dörrenésre beszaladt a szolga. Deres Máté nyugodtan dobta félre a fegyvert s átsétált a szomszéd szobájába.

Mikor pedig megjelent a rendőrtiszt. mosolyogva lépett eléje:

— Kapitány ur, jöjjön csak, nézze meg, egyetlen puffantással mennyi gazembert lőttem én le itt . . . Nézze csak a kis hitvescsabítókat . . . Itt is egy, ott is egy . . . Nézze csak, mintha én is ott feküdném . . . Ha-ha!

S ide-oda szaladt a szobában s meg-megrugta a fekete szőnyeget, mintha mindenfelé egy-egy gazemberen töltené ki a boszuját s közbe-közbe nagyokat kacagott.

Az örültek házában azóta napról-napra ugyanígy mulat.

forgalomnak ezt a mintaszerű eszközt létrehozta.

Az akadémiai bizottság még a budai Ganz gyárnak a nagy vasutak elektromos vontatására irányuló kísérletét emeli ki.

A jutalmat egyébként a Pollák Virág-féle betűíró gyorstelegráf-zseniális feltalálóinak, Pollák Antal elektrotechnikuskának és Virág József gépész-mérnök hátramaradt családjának ajánlja odaítélni a bizottság.

Jégeső az aradi hegyalján.

(Országos csapás a szőlőkben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

Csendes, termékenyítő esőt óhajtottak a gazdák országszerte, mely úgy a gabonafélék mint a kapás növényekre már nagyon szükséges volt, s a helyett kaptak országos jégerést, a mely nagyon sok helyen teljesen elpusztította most azt, a mit a kései tavaszi erős fagy megkimélt. A gyümölcsöt és szőlőt az ország számos vidékén teljesen leverte a jég.

Hogy mekkora a kár, melyet ez a legújabb országos csapás a szőlőkben és gyümölcsösökben tett, azt még nem lehet egészen pontosan megállapítani, mert úgy a földművelési minisztériumba a gazdasági tudósítótól érkezett hivatalos, valamint a magánjelentések is csak általánosságban nagy pusztításról, nagy károkról tesznek említést, de képzelhető, hogy az olyan jégerés, a mely mint egyik-másik tudósítás mondja, tyuktojásnagyságu jégdarabokkal végezte a rombolás munkáját, mekkora károkat okozhatott különösen a most fejlődő, tehát még zsengehajtasú szőlőkben. Hány szőlősgazda keserves munkáját tette tönkre évekre, mennyi befektetés veszett ez által kárba.

A jég érzékeny kárt tett az aradi hegyalján is. Galsai tudósítónk a következőket jelent: Tegnap folyó hó 2-án délután 1 órakor Galsa község határában galambtojás nagyságu jég esett. Szerencse hogy esővel vegyesen és rövid öt percig tartott, de így is jelentékeny kárt tett. A jég Zimánd-Ujfalu irányából jött. Galsa-Szilfadülő határában okozott a buzában jelentékeny kárt. A buzát sok helyen már kaszálják és a földet kukoricával vetik be helyette. A községet északkeleti irányban érintve a kerti veteményeket jól megverte a jég. A község belterületén levő szőlős kertekben 40—50 százalék kárt tett. A szőlőhegy egy részét szintén érintette, egyes helyeken 10—15 százalék kárt okozva, de a nagyobb és magasabb fekvésű hegyen nem esett jég. Világos község déli részén már eső sem volt, annak határát megkimélt, de az északkeleti községek szintén szenvedhetek, mert a vészfelhő arra húzódott.

A földművelésügyi minisztérium gazdasági tudósítótól érkezett jelentések szerint Torontálmegye török-kanizsai járásában Csóka környékén május 30-án délután 16 percig tartó babszemnagyságu jég esett, mely lényeges kárt tett.

Barsvármegye Léva város határában május 31-én délután három percig tartó verébtojásnagyságu jég esett, mely gyümölcsben és szőlőben jelentékeny kárt tett.

Pestvármegye abonyi járásában június elsején reggel négy órától nyolcig sűrű köd volt, mely a még virágzó rozsban és a már virágozni kezdő buzában érzékeny kárt okozott.

Bács-Bodrogvármegye Zenta város határában június elsején reggel erős s nagy köd volt.

Legnagyobb volt a pusztítás Szerb-Ittebe és Bavanistye községek határában, a hol szinte hihetetlen nagyságu jég esett. Azt jelentik ugyanis, hogy Bavanistye és Szerb-Ittebe községekben heves zivatar közben dió,

sőt tyuktojás nagyságu jég esett, nagy károkat okozva.

A Szerb Itteben esett jégeső pusztításáról Ittebéről még a következőket jelentik: Június elsején délután 6 órakor nyugat felől heves zivatar, mogyoró- és diónagyságu jégeső pusztított 10 percig. A jeget lapátolni lehetett és még ma reggel is összeállott jégtömbök feküdtek a mezőn. A határ északi része teljesen el van verve. A déli részt nem érte a jég. A kár óriási.

Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint vasárnap mindenütt voltak zivataros esők, amelyek mennyiségre általában az északi részekben voltak a legnagyobbak.

Hogy a jégerés nemcsak a szőlőket és a gyümölcsösöket tette tönkre, hanem ahol pusztított, ott a vetéseket is elverte, az természetes s így az ország nagy része nagyon szomorú aratás, gyümölcsstermés és szüret elé néz.

MULATSÁGOK.

(=) A világi polgári-kör saját könyvtára javára jól sikerült táncvigalmat rendezett, a mely 90 koronát jövedelmezett. Felülfizettek: br. Bohus László, Valerian József, Bódi József, Krausz Jakab 7—7 koronát, dr. Neumann Mihály 4 kor., Adler Ignác, br. Bohus Lajos 2—2 kor., Loosz Antal, Grill József, Losznich Richárd, Barabás Karoly, Herling György, Krivan János 1—1 kor., Balint József, Schmiéd Jakab, dr. Kocsis Géza, Desztig József, Hollstein N., Krasauszky Péter, Molnár Jakab 80—80 fill., Kolozsi Lajosné 60 fillért, Pera György, Réder Adolf 20 fillért, a mit köszönettel nyugtáz a rendezőség.

Halálos ítélet a Kurián.

(A nagykáti rablógyilkosok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 3.

A mult esztendő elején párját ritkító, kegyetlen rablógyilkosság történt Nagykátán. Január 18-án este félhat órakor Löwinger Lipót odaváló kereskedő véresen, kétségbeesett jajveszékéléssel berohant a kaszinóba és segítségül hívta az ottlevőket a rablógyilkosok ellen, akik betörték házába s lemeszárólták a feleségét, a nagynénjét, meg a cselédet. A kaszinóból néhányan kiszaladtak az utcára, onnan Löwinger portájára s egy kukoricagóré mellett elfogtak egy embert, Kármán Mátyást, akiben Löwinger felismerte az egyik rablógyilkost. A gonosztevőt megkötözték az elhívott csendőrök s elvitték magukkal. Büntársai Titalmas Vonnák Mátyás és Ördög-Tóth Pál elmenekültek véres munkájuk színhelyéről, de büntársuk vallomása alapján a csendőrök még aznap elfogták őket.

A három elvetemült ember fölött a pestvidéki törvényszék, mint esküdttörvényszék a mult év novemberében ült törvényt. A bünesetet három napig tárgyalták nagy érdeklődések mellett.

Az esküdtek igazmondása alapján a bíróság Kármán Mátyást és Ördög-Tóth Pált, mint tetteársakat, gyilkosság és rablás miatt halálra, Vonnák Mátyást pedig, aki a bűncselekménynek közvetlen tettese nem volt, 8 évi fegyházra ítélte.

A védők semmiségi panaszt, s illetve kegyelemért való folyamodást jelentettek be.

Időközben, amíg az iratok utban voltak a Kuriához, Ördög-Tóth Pál kivonta magát a földi igazságszolgáltatás keze alól. A kötél elől megváltotta őt a halál, amelyet a börtönben lassu, de biztosan őt kór előzött meg. Néhány hete egyszerű fekete kocsi vitte disztelen sírjába.

A kir. Kuria ma delélt foglalkozott a borzalmas bűncselekményvel. A második büntető tanácsban Sebestyén Mihály elnöklete alatt Tóth Gerő referálta az ügyet, ismertetvén az esetet s a védők semmiségi panaszát.

Kéty István dr. és Metzler Gusztáv dr. védők az ítélet megsemmisítését kérik. *Baumgarten* Izidor dr. koronaügyész helyettes mindenekelőtt az Ördög-Tóth Pál halála folytán szükségessé vált intézkedésről szól. Nézete szerint a Kuria az elhunytal szemben nem szüntetheti meg a további eljárást, mert ehhez joga nincs. Hatásköre csakis az eaküdtbírósgok meghozott ítéleteinek felülbíráására terjed ki. Indítványozza, hogy Ördög-Tóth Pálra vonatkozólag küldjék le az iratokat a pestvidéki kir. ügyészséghez újabb indítványtétel végett. A másik két vádlottra vonatkozólag a semmisségi panaszok elutasítását kéri.

A Kuria ítélete a semmisségi panaszokat elutasította, s így *Kármán Mátyás kötel általi halálra, Vonnák Mátyás nyolc évi fegyházra* ítéltetett az utolsó fórum előtt.

Tekintettel arra, hogy halálos ítéletről van szó, a Kuria visszavonult, hogy a kegyelmi kérvényt tárgyalás alá vegye. A tárgyalás eredményét szabályszerűen titokban tartják.

A waggongyári szerencsétlenség.

(Főtárgyalás a törvényszéknél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

Emlékezetes még az a szerencsétlenség, mely két esztendővel ezelőtt örökre nyomorékká tette *Lenkei Ferenc* waggongyári munkást. A szerencsétlenül járt munkás csak nagysokára épült fel súlyos sebeiből.

Nyomban a szerencsétlenség után megindult a vizsgálat, mely most nyert volna befejezést, ha nem derült volna ki a mai főtárgyaláson, hogy a nyomozat során olyan lényeges hiba csuszott be a nyomozati iratokba, hogy most újból kell elkezdni az egész eljárást.

Az ügy előzményei következők:

Lenkei Ferenc waggongyári munkás 1901. év június 23-án a gyárban a szerb keskenyvágnágyu vonatok egyik waggonját javította. A kocsi fabakokra volt felállítva, s a munkás a földön fekvő dolgozott, úgy hogy a testének bal fele a kocsi alatt volt. Egyszerre a kocsi egyik sarka alá állított bak összetört, s a kocsi lezuhant. *Lenkei Ferencnek* az egész baloldalt összezúzta. Eltörtött a bal karja, összeropant a mellkasa s a két lába összezúzódott. Bevitték a kórházba, a hol felgyógyult ugyan, de örökre munkaképtelen nyomorék maradt.

Az ügyészség *Wittmann Antal* munkafelügyelő ellen gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt vádat emelt, mert *Kwitsala Henrik* főmérnök vallomása szerint a felelősség a szerencsétlenségért egyedül *Wittmann* terheli.

A főtárgyaláson azonban most fordulat történt. *Kwitsala Henrik* azt vallotta, hogy nem tudja, kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség, s mikor *Fábián Lajos dr.* főtárgyalási elnök elébe tartotta a rendőrség előtt tett vallomását, *Kwitsala* kijelentette, hogy ő nem ért magyarul, s a rendőrtisztviselő, aki őt kihallgatta, nem beszélt németül, s úgy tévedésből kerülhetett az ő vallomásába az a kijelentés, mintha ő *Wittmann* okozná a balesetért.

Fikler Károly alügyész ekkor elejtette a vádat *Wittmann*al szemben, s kérte a törvényszéket, hogy az iratokat tegye át az ügyészséghez az új nyomozás megindítása végett.

A mai tárgyaláson több tanút is hallgattak ki, így *Repin Károlyt*, *Bremer Mihályt*, *Scheffer Jánost* és *Ivánka Józsefet*, akiknek vallomásából az tetszik ki, hogy a felelősség *Ambrus Imre* termester helyettes és *Blaskovics* termester között oszlik meg.

Az ügyészség most ezek ellen fogja megindítani a vizsgálatot.

A képviselő és a szinpadi csillag.

(A pörös gyémántok.)

Arad, június 3.

Pikáns, de jogi szempontból is érdekes pört tárgyalt tegnap a bíróság. — A szinivilag egy jól ismert csillaga, aki nem annyira a művészete, mint inkább a gavallér udvarlói révén ismeretes, volt a felperes. Ellenfele egy honatyja: dúsgazdag és családos ember. A képviselő ur családjával a vidéken lakik s azelőtt gyakran utazgatott haza a feleségéhez. Most az elmúlt télen azonban a nagyságos asszony ritkábban láthatta otthon a férjeurat. Persze arra nem is gondolt, hogy a képviselő urat nem a haza gondjai tartóztatják Budapesten, hanem egy szerelmi liaison. A derék honatyja ugyanis megismerkedett a kis színésznővel s valósággal rabja lett. Órületesen költsékezett reá s most, az ezrekbe került galáns kaland után, még egy pör is szakadt a nyakába.

A szerelmesek egy estén a váci-utcában sétáltak s nézegették az ékszerboltok kirakatait. Meglátott a színésznő egy gyönyörű gyémánt nyakéket. Kérnie sem kellett, a bőkezű képviselő maga mondta, hogy azt megveszi a részére. De a csillogó ékszert kissé drágára tartották, az aranyműves 8000 koronát kért. Utóbb hatért is oda akarta adni.

— Nem adok többet 4000 koronánál, — volt a honatyja utolsó szava. Es mert az alku nem sikerült, anélkül, hogy a vétel megtörtént volna, eltávoztak. Legjobban sajnálta ezt természetesen a hölgyike, akinek nagy gyöngéje az ékszer. Ravasz ötlete támadt hát, hogy mégis megkapja a szép nyakéket. Beállított másnap az ékszerészhez s megkérdezte, hogy igazán nem adja-e azt 6000 koronánál olcsóbban. A tagadó válasza rögtön kirukkolt a tervével:

— Tudja mit? A képviselő ur 4000 koronát ajánlt önnek. Itt van a hiányzó 2000 korona, ezt én adom. Most pedig menjen a gyémántokkal rögtön X. képviselő ur szállodai lakására. Ha otthon találja, mondja neki, hogy meggondolta a dolgot, ám adjon a nyakékért csupán 4000 koronát.

Amint a kis színésznő parancsolt, úgy cselekedett a boltos s a képviselő, lefizetvén négyezer koronát, gazdája lett a gyémántnak. Mikor aztán magára maradt s gyönyörködött a csinos jószágban, a lelkiismerete megmozdult. Elgondolta, hogy minő csunyán cselekszik, amikor a drága ékszert annak a „másiknak“ ajándékozza s nem a feleségét lepi meg vele, aki falusi magányában bizonyára most is reá gondol.

— Eh, nem is teszem — szolt hirtelen elhatározással — még ma hazatrazom s a gyémántokat feleségem kapja.

A képviselő csakugyan végrehajtotta ezt az elhatározását és — többé feléje se nézett a színésznőnek, aki eszerint csufosan felsült. Nemcsak bőkezű mecénását, de azt a 2000 koronáját is elvesztette, melyet az ékszerésznek adott. Legalább a pénzt akarta az elhagyott szerető visszaszerezni s ezért indított pört a kereskedő, de egyúttal a képviselő ellen is. Mind a ketten védekeztek a mai tárgyaláson:

— En — mondotta az ékszerész — nem adhattam vissza ő nagyságának a pénzt, mert teljesítettem a köztünk létrejött szerződést. A gyémántokat ugyanis odaadtam a képviselő urnak, ahogy kívánta, 4000 koronáért.

A képviselő védekezése pedig még rövidebb volt:

— Az ékszert 4000 koronáért vettem meg és annak adtam, akinek akartam.

E mindenképp korrekt védekezés után a törvényszék, egyebet nem tehetvén, a színésznőt keresetével — elutasította.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre választmánya e hó 4-én, csütörtökön este 9 órakor saját helyiségében rendes ülést tart, a melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja *Tedeschi Viktor*, elnök.

Politikai érdekességek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

(A néppárt leszerelt.) A néppárt eddig hallgatag, csöndes társa volt a függetlenségieknek a katonai javaslatok elleni küzdelemben. Valami határozottabb intést kaphatott azonban Bécsből az oda erősen kacsingató képviselőházi gyülekezet s hirtelen — leszerelt. A néppárt lapjában ma ez a közlemény jelent meg:

„A javaslat nem lesz visszavonva, jöllehet a nemzet nagy része egyhangulag ellene fordult, de ha a javaslatból mégis törvény lesz, ez csak a magyar nemzet hagyományos királyhűségének s rajongó szeretetének mostani királyához lesz kifolyása; a koronás király kívánja e javaslat törvényerőre való emelését, az egész nemzet érzi ugyan a nagy terhet, semmi egyéb meg nem hajlíthatja, mint szeretett királyának óhajta s ha az ellenzék tudja is, hogy az egész nemzet háta mögött áll, — úgy az ellenzékieskedésnek is van határa a magyar király akaratában, ha nem enged a király — enged a nemzet...“

De aztán ne zengjenek dicsőhimnuszokat a kormánynak s ne magasztalják, mert nem érdemi meg: a királynak kellett megint a parlamentarizmusnak segítségére menni, mert a mi parlamentünkben nem tudnak vele boldogulni.

Szóll *Kálmán* passzív ellenállásra vállalkozott már, de az ország alaposan ráunt már az obstrukcióra, jöllehet az egész ország rokon-szenvezett az ellenzékkel.“

(*Gabányi Miklós afférje.*) A függetlenségi pártkörben vigan vannak a képviselők. Ma *Gabányi Miklóst* fogták elő és kényszeríteni akarták arra, hogy a szabadelvű párti *Borbély Györggyel* szemben ne elégedjék meg azzal, hogy az elnök őt a „micsoda szemtelenség“ közbeszólásért rendreutasította, hanem hívassa ki párbajra. *Gabányi Miklós*, aki kiszolgált altiszt, ezen alkalommal katonai multjához hiven, keményen ellentállott a pártja részéről jövő presszióknak.

A kollegák nem hagyták békében s így fenyegették:

— Tudd meg, *Gabányi*, hogy te nemcsak kiszolgált altiszt vagy, hanem a *Kossuth* Ferenc vezetése alatt álló pártklub tagja s mint ilyen, köteles vagy magadat a pártklub határozatának alárendelni.

Gabányi Miklós erre így felelt:

— A politikában elismerem vezéremnek *Kossuth* Ferencet, de párbajügyekben az én vezérem — *Vázsonyi Vilmos* s e kérdésben föltétlenül hozzája csatlakozom.

(*Vádak egy főispán ellen.*) Temesvárról jelenti egy sürgöny: *Midőn Lendl Adolf*, a temes-rékási kerület országgyűlési képviselője kilépett a szabadelvű pártból, *Molnár Viktor* főispán állítólag mindent elkövetett, hogy bizalmatlanságot szavazzasson ellene. Többek között *Temes-Rékásra* népgyűlést hívott egybe. Ezen sokan megjelentek, de mikor értesültek, hogy mi a gyűlés célja, szétoszlottak.

Lendl most a képviselőházban szóvá akarja tenni a főispán támadásait.

A város pénzügyei.

(A pénzügyi-bizottság üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

A város pénzügyi bizottsága ma délután rövid ülést tartott, amelyen a jövő heti közgyűlésen tárgyalás alá kerülő két pénzügyi kérdést készítettek elő. Ezek egyike az összes városok általános érdekű dolga, a másik Arad saját külön ügye. Az ülés lefolyása s az ott tárgyalt ügyek elintézése a következőképen történt:

Pozsony város feliratot intézett a kormányhatósághoz a városok által nyilvános pénzügyi üzemeltetéstől felvett kölcsönök *tőkekamat-adójának* elengedése iránt. Tudvalevő ugyanis, hogy a városok a kölcsönök után járó kamat bruttóösszegében 0,9 százalékot tőkekamat-adó fejében fizetnek a hitelező pénzügyintézeteknek, amelyek ezt a percent-részt viszik az államnak fizetik meg.

Ez a kilenc-tized, tehát majdnem az egész százalék, egy-egy város pénzügyi háztartásában évenként jelentékeny összeget tesz ki s így jókora megtakarítást jelentene az, ha a kormány elengedné a közpénzek után is járó tőkekamatadót. Pozsonynak abból az alkalomból jutott eszébe ebben a kérdésben a kormányhoz felírni, hogy egy biztosító intézettől rendkívül olcsó kölcsönt kaphatott volna, ha ki tudta volna a minisztériumnál eszközölni a kölcsön tőkekamatadó-mentességét. De mert ezt a pénzügyminiszter megtagadta, most szövetségére hívja fel Pozsony az ország összes városait.

Aradváros háztartásában a tőkekamatadó elengedése évenként 54.000 korona megtakarítást eredményezne, amennyiben kölcsönei után 5-02 százalék helyett csak 4-8 százalékot kellene fizetnie. Felesleges is mondanunk, hogy a pénzügyi bizottság Pozsony kérelmének támogatása mellett foglalt állást.

Az ülés másik tárgya *Bund Henrik főszámvevőnek* egy előterjesztése volt, amelyhez szintén hozzájárult a *Lócs Rezső* elnöklése alatt ülésező bizottság. A főszámvevő azt az előterjesztést tette, hogy az árvatári kölcsönök jövedelmi alapjából, amely évről évre fokozatosan növekedik s melynek olyan rendeltetése nincs, amely ezt az alapot teljesen igénybe venné, *húszezer koronát* csatoljanak az *árvaházi alaphoz*, a mely a szegény ügyi kiadások magas összege s az árvaház költséges fenntartása következtében igen szegény. Az árvaszéki alap jelenleg 38.498 korona felett rendelkezik. A bizottság a főszámvevő indítványát pártolólággal terjeszti a közgyűlés elé, annál is inkább, mert ugyanez már megtörtént hat év előtt is s a minisztérium ezt a tranzakciót annak idején jóváhagyta.

Az ülésen *Lócs Rezső* adóügyi tanácsos elnöklése alatt jelen voltak: *Bund Henrik*, *Gebhardt István*, *Simay István*, *Urbányi Béla* és *Marosi Miklós* jegyző.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

— Tizenegyedik színház a fővárosban. Mint értesülünk, a fővárosban erősen szaporodó színházak száma ismét több lesz egygyel. Allitólággal a *Park-klub*ból indult volna ki az eszme, hogy a *Fővárosi Mulató*-ból színházat csináljanak. Az új színház keletkezését *Keglevich István* gróf volt intendáns, *Szécsi Ferenc dr.* és *Góth Sándor*, a *Vigszínház* tagjának neveivel hozzák összefüggésbe. A legújabb színház, mint hírlik, a könnyű operett műfajt, más forrás szerint az ultramodern irányu drámát kultiválná.

* *Balla szintársulata* Módoson. *Balla Kálmán* jól szervezett délvidéki szintársulata pünkösd vasárnap óta Módoson játszik szép pártolás mellett. Első előadásaként a *Bajusz* ment telt ház előtt.

* *A vadász-mesterség könyve*. Magyarországon jóformán minden épkézslábu ember szereti a vadászportot. Mezőgazdasági országban ez természetesen, mert erdőn, mezőn, ezer alkalom nyílik e nemes sport üzására és mert a kártyakönyv, ragadozó vadakat is kénytelen a gazda pusztítani. Talán éppen azért nincs eredeti magyar irodalma a vadász-mesterségnek, hiszen mi, ha lehetne, a saját anyanyelvünket is a külföld irodalmi termékeiből tanulnánk meg. Van nekünk vadász-könyvtárunk bőven, de ezekben oly aránytalanul csekély az eredeti magyar feljegyzés, — hogy a legnagyobb elismeréssel kell fogadnunk *Lakatos Károlynak* előttünk fekvő hatalmas kötetét, mely a vadász-mesterségről 544 oldalra terjedő tanulmányt nyújt, olyan tanulmányt, mely elejétől végig a magyar vadászati sportélet tapasztalataiból van merítve. Kiválóan becsessé teszi az előttünk fekvő könyv tartalmát az, hogy a vadászati kezelés, a hasznos vad óvása, tenyésztése és a ragadozó vadak pusztítása körüli teendőknél és ismereteknél olyan gazdag tárházat viszi az érdeklődő közönség elé, amilyent eddig még magyar nyelven megjelent könyv nem ölelt. *Lakatos Károlytól*, akit a leghíresebb magyar vadászok már eddig megjelent munkáiért is kitüntető elismerésre méltattak, különben is várták ennek a hatalmas szakmunkának megalkotását és *József Agost főherceg*, kinak „A vadász-mesterség könyve” ajánlva van, éppen azért fogadta el az illusztris szakiró ajánlatát. A vadász-mesterség könyve gyönyörű illusztrációkkal van gazdagon ellátva. *Vastagh Géza*, *dr. Lendl Adolf*, *dr. Madarász Gyula*, *Kohaut tanár*, *Félegyházi Gyula*, valamint *Thorburn* angol állatfésztő és más jónévrű festőművészek és tudósok illusztrációi díszítik ezt a könyvet, melynek első lapján gyönyörű színes kivitelben van elhelyezve szerző ajánlása felett *József Agost főherceg* családi címere. Első helyen kellett volna megemlékeznünk ennek a munkának poetikus magyaros nyelvezetéről. A szakirodalomban nagyon elvétve találunk olyan magyar könyveket, melyek tökéletes magyarsággal és költői lendülettel vannak megírva. E részben *Bárony István* vadász-tárcái árnak a legmagasabb színvonalon, de közvetlenül ezek mellé sorakoztathatjuk a *Lakatos Károly* könyvét, mely természetesen inkább szakszerűségre szorított, de színes, lendületes képeivel, zamatos magyarságával, a természet szépségeinek mesteri ecsetelésével nyújt élvezetes és tanulságos olvasmányt. A díszes kiállítású kötet Szegeden, *Endrényi Imre* könyvnyomtató műintézetének válik becsületére. A füzve 12 korona. Megrendelhető akár Szegeden, akár Budapesten a *Grill* féle könyvkereskedésben.

Az „Aurora” beköszöntője.

(Egy aradi szépirodalmi lap és Milner James halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

A rügyfakasztó március hónap az aradi zszurnalisztikában eddig ismeretlen szenzációt hozott. A hónap első napján megjelent Aradon, a gör. kel. egyházmegyei nyomda nyomtatásában egy „Aurora” című szépirodalmi lap, a harmadik e fajtából Aradon. A kis szépirodalmi lap bizonyára a nyilvánosság kizárásával jelent meg, mert eddig senki sem tudott róla, még az sem, akinek hivatalból kell tudnia új lap megindulásáról: A polgármester és az ügyészség.

Az „Aurora”, mely *Juhász Ferenc* szerkesztésében látott napvilágot, a március első számában „Beköszöntő”-t is hozott, melyben megismerteti az olvasót lapjának céljaival.

A beköszöntő így hangzik:

Beköszöntő!

Célunk, midőn ezen lapot megindítjuk, nem a politika, sem a divat, hanem az igazi szépirodalom, ennek sem az a része, melyet ma szépirodalomnak neveznek, melyekben ugyszólván egy az idea: A szemérmelenség, azaz rengeteg elbeszélés, költemény, melyekből elég néha egy-két sort olvasni, s a fiatal ember tele van undok vágygyal, mely lassan, de biztosan belelopja magát a szivbe, s mi lesz egy ily szivvel az életben?

Az isteni jószág bizonyára segíteni fog e nemes célban.

Isten velünk!

Juhász Ferenc.

Az „isteni jószág” azonban fontolóra vette a dolgot, s nem segítette meg az „Aurora”-t nemcsak cöljaiban. Az „Aurora” fennállásának kora hajnalán, a negyedik szám megjelenése után megszűnt.

Az érdekes ujság, mely csak azért érdekes, mert még senki sem látta, érdekfeszítő regényt is kezdett meg első számában. A regény címe ez volt: „*Milner James halála*”. A negyedik és utolsó szám regényrovatában is ott volt ez a cím. De igen kurta volt a folytatás. Az egész ebből állott:

Milner James halála.

— Detektiv történet. —

A szerző betegsége miatt nem folytatható.

Az „Aurora” azonban olyan szerencsétlen lap volt, hogy még a megszűnése után is baj van vele. A szerkesztő és a nyomda ugyanis elfelejtették bejelenteni a polgármesteri hivatalnak a lap megindulását, s azonkívül a köteles példányokat sem szállították be.

E miatt *Kadó Károly dr.* ügyészségi megbízott most sajtórendőri kihágás miatt vádat emelt a szerkesztő ellen.

Ez a tény hozta ma felszínre az „Aurora”-t s tette érdekessé — de fájdalom — a halála után.

SPORT.

+ Az arad hegyvidéki turista egyesület választmánya e hó 4-én, csütörtökön délután 6 órakor a Vas-szálló helyiségében ülést tart, melynek főtárgya a közgyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása. Az ülésre a tagokat ez uton meghívja az elnökség.

Jósdá a Szent Péter-téren.

(Völegények és menyasszonyok figyelmébe.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

Az Aradon leleplezett csodarabbi: *B. József* eltűnése után egy második gondolatolvasó ütött tanyát Aradon. *Grafologiai irodá-t* nyitott s ez minden embernek kézírásából állitólággal meg tudja állapítani az illető műveltségét, jellemét, stb. Különösen jegyes pároknak ajánlja magát az emberek fizionomiájának gyanus ismerője s arra is vállalkozik, hogy ha vele az illetőnek születésnapját közlik, két korona ellenében és titoktartás mellett *Kepler* csillagászati tudományos művei alapján bizalmas és fontos adatokat közöl a völegény vagy a menyasszony hajlamairól és lelkiállapotáról.

A jós, aki *Schráger B.* néven kizárólággal fővárosi lapokban hirdeti magát s csak levélileg ad f. világosító válaszokat, már abban az időben Aradon tartózkodott, mikor *B. Józsefet*, a csoda-rabbit egy kis megréflással leleplezték. Ekkor ugyanis bejött a redakcióba *Schráger B.*, a csodarabbi II., s előttünk örömet és elismerését fejezte ki afölött, hogy lapunk egy munkatársának sikerült olyan ügyesen leleplezni *B. Józsefet*, a tudományával sarokba szorított tal mudistát. Önérzetesen mondta ekkor:

— Csodálom, hogy ezt a széllhámokodó csodarabbit eddig még nem leplezték le, pedig akkora svindler, hogy még! Én is értek a gondolatolvasáshoz, de az én tudományom nem humbug...

Majd a szerkesztőség tagjainak kézíratait kérte, hogy tudományát azokból bemutathassa. Nem lévén azonban közöttünk völegény, s

„grafológiai iroda“ a redakcióban nem működhetett.

A napokban, hogy a közönség már elfeledte valamennyire a csoda-rabbi felsülésének történetét, Schräger a Szent Péter tér 5. számú házban megnyitotta az irodát. A *Borsszem Jankó* legutóbbi számának hirdetési rovatában ugyanis az alábbi reklam közlemény jelent meg:

A legkomolyabb lépés az ember életében a házasság, pedig a legtöbb esetben csalódunk a látszatban, e

mindenkire

fontos életkérdésben felvilágosítással szolgál a Grafológiai Iroda, mely kézírásból megállapítja minden ember műveltségét, jellemét, lelki állapotát és hajlamait. Azonkívül születésnap fölémlítése esetén Kepler asztrál. tan. művek nyomán, nagyon fontos adatokat közöl, melyek az ember physiognómiájára vonatkoznak. Teljes titoktartás biztosított, 2 kor. (levélbélyegeken is) beküldése után válasz ajánlva küldetik Schräger B. Arad, Péter-tér 5.

Aki tehát kíváncsi a jegyese műveltségére, vagy hajlamaira, forduljon bizalommal Schräger B. grafológiai irodájához . . .

HIREK.

Négyszázezer koronás postalopás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 3.

A fővárosban nagyszabású postalopás történt a mai napon. A tettes egy postakocsi, aki 400,000 koronát lopott el, vagy — amint még biztosan nem tudják — akart ellopní. Az eset, melynek ilyen furcsa bizonytalanság fokozza az izgalmasságait, a következő:

A csömöri-uti posta-kézbesítő épület előtt állott ma délután egy postakocsi, mely nagy összegű pénzt tartalmazott. Míg a kocsit kísérő hivatainak az épületben időzött, *Micsinai kocsi elhajtott.*

Elképzelhető a meglepetés, mikor látták, hogy a százezreket magában rejtő kocsi nincs sehó. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, mely megindította a kutatást az eltűnt postakocsi után.

A kocsiban, mint megállapították, a következő értékek voltak: ládában 98,000 korona, csomagban 57,000 korona, csomagban 10,000 korona arany, ezenkívül számos kisebb-nagyobb postacsomag arany és ezüst tartalommal. Az összes értékek összege 400,000 korona.

Este Rákosfalva előtt az uton megtalálták a postakocsit, s itt következik a dolog rejtélyes része. A kocsi zárva van, s nem tudják hiányzik e a tartalmából valami, vagy sem. Ennek megvizsgálására bizottság ment ki még az éj folyamán.

A kocsis nyomát még eddig nem fedezte fel a rendőrség.

— A honvéd dandárparancsnok szemléje.

Lőrinczy Dénes, a 46-ik honvéd gyalogdandár ujonnan kinevezett parancsnoka ma Lugosról Aradra érkezett, hogy a honvéd gyalog-zászlóalj felett megtartsa tavaszi szemléjét. A szemle eredménye fejében megelégedését fejezte ki Hadffy Imre alezredes, zászlóaljparancsnok előtt. A tavaszi szemlék alkalmával a legénység panaszait és kéréseit bejelentheti a dandárparancsnoknak. Az aradi szemlén csupán lényegtelen kérések szerepeltek. A dandárparancsnok kíséretében Aradra érkezett Koncez Frigyes ezredes, a lugosi 8-ik gyalogezred parancsnoka, ki egyben rendes havi szemléjét tartotta meg a zászlóalj felett.

— A magyar hadsereg és a civilista ügye a közgyűlésen. Aradváros törvényhatósága legelső volt azon városok között, amelyek a terhes katonai követelések ellen, amelyek törvény-

javaslat alakjában már képviselőházi tárgyalás alatt vannak, az országgyűléshez felirt. Aradnak szabadelvű gondolkozási törvényhatóságához tegnap Müller Károly bizottsági tag újabb indítványt adott be az önálló magyar hadsereg felállításának sürgetése érdekében és a magyar udvartartás költségeinek tervbe vett emelése ellen. Az indítványt a mához egy hétre tartandó városi közgyűlés tárgyalni fogja s ugyanezen a közgyűlésen fog határozni a törvényhatóság Győr város átirata felett is, mely a törvényen kívüli állapotnak megszüntetése tárgyában az országgyűlés elé terjesztett felirathoz kéri Arad közönségének támogatását.

— Alapítványok aradi jótékony célokra. *Hatvany-Deutsch* Sándor, a néhány hét előtt, Budapesten elhunyt nagyiparos, végrendeletében tekintélyes összeget hagyományozott jótékony célra, nem feledkezve meg ezek között aradi humánus intézményekről se. Az aradi izraelita árvaháznak, a melyet az örökösök édesatyja, Deutsch Ignác alapított, s a melyet az elhunyt életében is istápolott, húzezer koronát az aradi zsidó szent-egyesületnek kétezer koronát hagyott ezenkívül kisebb összegek jutottak, egyéb az aradi zsidó hitközség kebelében fenálló jótékony célokra.

— Az aradi waggonyár és a szegedi vízvezeték. Tegnap zárta le Szegeden a városi mérnökség a vízvezeték építésére hirdetett árlejtést. A vízvezetéki csövekre csupán egy ajánlat érkezett be az aradi *Weitzer-féle vasöntő és waggonyár* részvénytársaságé, 250,685 korona 35 fillér ár mellett, s a tanács, a mint értesülünk, mai ülésén e csoportra nézve el is fogadta az aradi waggonyár ajánlatát. Ezzel kapcsolatban arról értesülünk, hogy a waggonyárnak vasöntő-osztálya jelentékenyen ki fog bővülni.

— Gotterhalte egy aradmegyei iskolában. A szemlaci görög-katolikus elemi iskolában, mint pécskai tudósítónk jelenti, a növendékekkel minden nap délelőtt és délután a tanítás megkezdése előtt az osztrák császári himnusz énekelteti a felekezeti iskola érdemes tanítója: *Nikolín Romulusz* dászkal ur. Az iskolában ma volt az évfárá vizsga s ezen is megtörtént az a botrányos dolog, hogy a tanító a vizsgálat kezdete előtt növendékeivel a leggyűlöltebb osztrák nótát, a *Gotterhalté*-t énekeltette el. Ha ez a hír igaz, ugy a tanfelügyelőségnek hazafias, de hivatalával járó kötelessége is azt az urat az iskola vezetésétől rövid uton elcsapni, nehogy tovább folytassa tendenciózus és rendszeres merényleteit a magyar államiság ellen. A dologban állítólag *Rácz Demeter* szemlaci lelkész keze működik, aki a szabadságharcunk vértanuinak gyalázásáról is hirhett.

— A városi hivatalozgák kérelme. A város hivatalozgái ma délután testületileg tisztelegtek *Institoris* Kálmán polgármesternél s pártfogását kérték indítandó újabb mozgalmukhoz, mely helyzetük javítására irányul. Arról panaszkodnak a hivatalozgák, hogy fizetésük, mely kineveztetésüktől kezdve, akárhány évig szolgáljanak is, sohasem emelkedik, nem ugy, mint az állami szolgálatban levők, amely a szolgálati évekkel fokozatosan emelkedik. Fizetésük aránylag rendkívül kevés, helyzetük rossz s miután lakbér iránti kérelmükkel már kétízben is elutasították őket, most azt szeretnék, ha fizetésüket bármely módon, akár drágasági pótlék, akár lakbér, akár fizetés emelés útján valanogy javítanák meg. A hivatalozgák méltánylandó kérésüket írásba foglalva is átnyújtották a polgármesternek.

— Fenyvessy Ferenc halála. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Az elhunyt főispán holttestét ma kora reggel az entreprise emberei díszes érckoporsóba helyezték s még délelőtt kiszállították a kerepesi temető halottas házába, melynek nagytermében délszaki növényektől ékesített ravatalra tették. A beszentelés csütörtök délután 4 órakor lesz ugyanott s a halottat a kerepesi uti temetőben helyezik örök nyugalomra. A temetésen résztvesz Veszprémmegye küldöttsége, Pápa város küldöttsége s testületileg meg fog jelenni a Nemzeti Színház nyugdíjintézetének tisztikara.

— Gyilkossági terv Draga királyné ellen. A *Reichswer* című lap egy zimonyi távirat alapján azt adja hírül, hogy *Sándor* király francia szakácsa ma a konakban hirtelen meghalt: *mellét egy golyó furta át.* A rendőrség megállapította, hogy öngyilkosság esete forog fenn, a nép ennek dacára merényletről beszél, mely *Draga* királyné ellen irányult. Ezt a rejtélyes eseményt megvilágítják a következő előzmények: *Draga* királynét már régebben figyelmeztették arra, hogy valami merénylet készül ellene. Ezért a királyné asztalára kerülő minden ételből előbb egy kis kutyát megettetek. Az a kis kutya tegnap mérgezési tünetek között megbetegedett. A szakács pedig az ezen eseményt követő mai napon hirtelen meghalt.

— A Neptun-fürdő megnyitása. A „Nep'un“ Maros-fürdő részvénytársaság igazgatósága a hirtelen beállott melege való tekintettel, sietve gondoskodott a fürdő megnyitásáról. Az ácsok sztrájkja és a tulmagas vízállás miatt az egész fürdőépület eddig el nem készülhetett, a női uszoda és tükörfürdő már fel van állítva s azt az igazgatóság csütörtökön, f. hó 4-én megnyitja aképpen, hogy a fürdőt reggel nyolc órától délelőtt tizenegy óráig a nők használhatják, azontul pedig a férfiak. Nyolc nap alatt elkészül a többi osztály is, melyeken lényeges átalakítások történtek a közönség biztonsága szempontjából. A nagy fürdőhelyet, melyet az árvizek és a sok tutaj miatt nehezen lehetett karban tartani, három felé választották s megfordították az egész beosztást: ezentul a nagy férfi-uszoda lesz legalul s a női uszoda felül. A rostélyokat mindenütt mellőzik s csak kapaszkodó láncokat helyeznek el sűrűn egymás mellett, ahogy a rendőrség és a mérnöki hivatal elrendelte.

— Megtagadott megrendelés-gyűjtési engedély. *Fenyvessy* Aladár, a budapesti *Szántó és Glass* férfidivat kereskedő cég utazója az aradi rendőrkapitányi hivatalhoz az iránt folyamodott, hogy magánosoktól előzetes meghívás nélkül is vehessen át rendeléseket házilag készült fehérneműkre. A fehérneműek ilyen készítését a budapesti előjíróság egy bizonyítványával igazolta, mely arról tesz tanuságot, hogy a fehérneműek a házon kívül dolgozó kézi munkások által készített cikkek, háziparagnak módjára előállítva. *Sarlot* Domokos főkapitány az utazót elutasította a kérelmével azon az alapon, hogy bár a fehérneműket kézi munkások varrják, az még sem tekinthető háziiparagnak, miután egyrészt gyárszerűen, rendszeresen és nagy mennyiségben állítatnak elő, másrészt pedig nem a cég saját anyagából, hanem gyárilag előállított vászomból készülnek.

— Halálozás. *Kemény* Salamon volt székudvari kereskedő és birtokos, Aradvármegye törvényhatósági bizottságának hosszú éveken át volt tagja, ma délelőtt Aradon, hetven éves korában meghalt. Az elhunytban, aki a megyei közélet egyik ismert, tiszteletben álló embere volt, *Deutsch* Bernát, az aradi zsidó hitközség

elnöke sógorát, *Kemény Manó* aradi vállalkozó, dr. *Kemény Gyula* temesvári orvos, továbbá a *Kemény testvérek* nagyszalontai és drezdai kiviteli cég tagjai édesatyjukat gyászolják. Temetése holnap, csütörtök délután lesz a *Battány-utca 32. számú házban*.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a *déznai anyakönyvi kerületbe Novák Gyula* körjegyzői irnokot, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorító hatáskörrel, anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Két zászlószentelés.** Az aradi egy- és két fogatú *bérkoesitulajdonosok ipartársulata* június hó 7-én, Szentháromság vasárnapján tartja zászlószentelési ünnepélyét. A zászlószentelés sorrendje a következő:

1. Gyülekezés reggeli 8 órakor *Gavrillette Miklós* vendéglőjében. 2. Felvonulás reggeli fél 10 órakor a Szentháromság szoborhoz, hol a zászlószentelés történik. 3. Szeg-beverés a városliget zene pavillonjában. 4. Diszbed déli 12 órakor a városligeti vendéglő nagytermében. 5. Délután fél 2 órakor kivonulás a családi erdőben tartandó juniálisra. 6. Tánc kezdete délutáni 3 órakor. 7. Szeg-beverés folytatása a nagyerdőben. Belépti díj a juniálisra: családjegy 2 korona, személyjegy egy korona.

A *kisszentmiklósi férfi-dalegytel* május 31-én tartotta zászlószentelését. A dalegyesület 1884-ben alakult s azóta a legszebb összetartásban, kiünő eredményekkel működik az egyházi és világi énekek kultiválásával, az eredmény főként *Schork Alajos* kisszentmiklósi tanító buzgó működésének köszönhető. A zászlóanyai tisztet *Netter Mártonné* urnő, *Netter Mártonnak*, az *Ujaradi Első Takarékpénztár* igazgatójának neje vállalta, el. Vasárnap reggel folyt le a templomban a zászlószentelésének aktusa, amelyet *Kristofcsák Gyula* apátplébános végzett. Hétfőn *Klug János* vendéglős kerthelyiségében hangverseny volt, a melyet tánc követett, az estnek nagy sikere volt. Vasárnap este a zászlóanyának tiszteletére fáklyaszene és szerenádok adtak. A rendezőség *Netter Mártonné* urnőnek, továbbá *Schork Alajos* tanítónak ezuton is mond köszönetet.

— **Elhunyt festő.** *Eisenhut Ferenc*, a hírneves magyar festőművész, mint Münchenből sürgőnyzik, ott ma meghalt. *Eisenhutot* főképen keleti tárgyú képei révén ismeri a közönség.

— **Lujza hercegnő Rómában.** Salzburgból írják, hogy *Alice* toszkánai nagyhercegnő ma kísérelével együtt *Lindauba* utazott. A nagy herceg a hó közepén szintén odautazik. *Lujza hercegnő* kis leányával *Saint-Victor* Matild grófnő kíséretében elhagyja *Lindaut*, hogy a grófnő tulajdonát képező *Rouno* kastélyban, a du Rhone francia kerületben, telepedjék le állandóan.

— **Házasságok.** *Zoltán Márk* cs. és kir. főhadnagy f. hó 11-én köt házasságot *Kisjénőn Kaufmann Manó* szép leányával, *Erzsike* kisasszonnyal.

Molnár László községi segédjegyző május 31-én eljegyezte *Martits Annuskát*, *Martits Antal* ujszentannai kereskedő édes és *Rigler József* községi jegyző nevelt leányát *Eleken*.

Hegedűs Gyula kereskedő Aradról eljegyezte *Klein Idát*, *Katz Lajos* debreceni borkereskedő leányát.

Steiner Mór dr. krasznal körorvos ma tartotta esküvőjét *Szondy Béla* anyakönyvvezető előtt *Meisster Terkával*, *Meisster Adolf* városi fogasztási tisztviselő szép leányával.

— **A monacoi herceg automobil balesete.** Brüsszelből táviratozzák, hogy a monacoi fejedelem automobilja egy sétaut alkalmával felfordult, miközben a fejedelem és kísérei a földre estek és könnyű sérüléseket szenvedtek.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Az aradi borkereskedők közmegegyezés folytán írásban kötelezték magukat, hogy üzleteiket június és

július hónapok vasárnapjain — a közbeeső országos vásárvasárnap kivételével — zárva tartják.

— **Öngyilkosság a simándi-uti átjáróról.** Ma reggel hat óra tájban a simándi-uti vasuti átjáróról körülbelül egy emeletnyi magasságból öngyilkossági szándékkal a földre vetette magát *Biró János* 45 éves napszámos. A halálgrás azonban olyan szerencsésen esett meg, hogy az öngyilkosjelölt a kocsiut aszfaltjára talpra esett. A rendőrség előtt *Biró* azt adta elő öngyilkossági szándéka okául, hogy az ördög őt megkísértette. A gyenge agyvelejű ember felesége sirva vezette haza urát a szalta mortale színhelyéről.

— **Eljegyzés.** *Vértes Dezső* a marosvásárhelyi közp. villany-telep üzemvezetője eljegyezte *Pollák Margit* urhölgyet, özv. *Pollák Józsefné* urnő leányát Aradon.

— **Szociálista-gyűlés Gájban.** Vasárnap délután *Gáj* külvárosban munkásgyűlés lesz, melyet az újjászervezett szociáldemokrata-párt rendez. A népgyűlésen a következő kérdésekről fognak beszélni:

1. Mi a célja az újjászervezett szociáldemokrata-pártnak?

2. A munkásnép helyzete.

A népgyűlés megtartását a rendőrkapitányság tudomásul vette.

— **Többszörös betörés.** *Dániel László* nyugalmazott megyei főpénztáros arad-ségai tanyáján az utóbbi időben több betörés történt. Résztelenként elvittek negyven métermázsas elsőrendű buzát és közel negyven métermázsas kukoricát. Aki a hatóságot az eddig ismeretlen tettesek nyomára vezeti, illő jutalomban részesül.

— **Megőrült a fájdalomtól.** Temesvárról táviratozzák: *Károlyfalva* községben egy *Lorgner Anna* nevű asszony három éves egyetlen leánykájának temetésén a nyílt sirnál *fájdalmában megőrült*. A szerencsétlen asszonyt a temesvári kórház megfigyelő osztályában helyezték el.

— **A tolvaj szíve.** Egy tekintélyes budapesti ügyvéd, aki sok csirkefogót védelmezett már a földi igazságszolgáltatás sujtó karja elől, a minap tapasztalhatta, hogy a tolvajnak is van szíve. Szép, vadonatúj felöltője ott lógott az előszobában mindaddig, amíg el nem lopta egy ismeretlen tettes. Másnap reggel aztán egy kis gyerek jött hozzá és azt mondta, hogy egy idegen ur küldi neki ezt a levelet. A levélborítékban az ügyvéd ur egy több ezer koronás váltója volt, mellette pedig egy levél, a melyben a jólélt tolvaj írta meg, hogy ezt a váltót ő a kabátjában találta és mivel ő a lopásban csak a kabátra szorított, a váltót ezennel visszaküldi, mint ami nem illeti meg őt.

— **Egy vasuti hivatalnok katasztrófája.** *Csákovárról* jelentik, hogy az ottani pályaudvaron végzetes szerencsétlenség történt, melynek áldozata, *Szendrei Rezső* 20 éves máv. tisztviselő gyakornok, az életével lakott. Az eset úgy történt, hogy a szerencsétlen fiatalember, a ki szép reményekre jogosult fia volt *Szendrey* Leó állomásfelügyelőnek, hivatalos kiküldetésben járt *Csákován*. Délután a pályaudvaron lévén elfoglalva, saját vigyázatlansága következtében két kocsis pufferjei közé kerül, melyek agyonnyomták. Holttestét a halottas kamarába szállították, honnan tegnap délután temették óriási részvét mellett. A vizsgálatot megindították.

— **Magyar név.** *Ackermann* recte *Belánszki József* *borosjenői* illetőségű ugyanottani lakos családja nevének „*Árpád*“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Nagy tüzvész.** *Nápolyból* jelentí egy távirat: Tegnap este egy kölcsönintézet épületében tűz ütött ki. Az oltásban résztvettek a tűzoltóság, a hatóságok és a katonaság. Az

értéktárgyak raktára elpusztult. Igyekeznek a tűznek az állami levéltárra való átharapódzását megakadályozni. Egy lajtorja feldőlése következtében 2 tűzoltó súlyosan, 3 pedig könnyen megsérült. Egy újabb távirat a következőket jelentí: Bár sikerült a helybeli kölcsönintézetben kiütött tüzet lokalizálni, azonban az még folyton tart. A tüzvész elpusztította az 1600-ban épült épület jobb szárnyát és középső részét. Az apáca-kolostort és a szomszédos lakóházakat kiüritették, miközben borzalmas jelenetek játszódtak le. A tűz átcsapott az épülettel összefüggő toronyba is. Katonai csapatok, tengerészek és tűzoltók buzgólkodnak a tűz eloltása körül. A megsérült tűzoltók egyike meghalt. Két más sebesültnek állapota aggasztó. *Sarmiento* marquis két tűzoltófejskendő közé került s rettentő módon halt meg. A lapok értesülése szerint a kár 11 millió lírara rug.

— **Koporsócsinálás és temetés.** Egy esetből kifolyólag a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy az asztalosnak joga van ugyan ahhoz, hogy szemfedőt, csipkét, szalagot, koszort és halotti ruhát is árulhasson, de egész temetések önálló rendezésével, erre szóló iparigazolvány nélkül, nem foglalkozhatik.

— **Öngyilkos pénztárosnő.** Csáktornyáról távirják: A varasdi Drávahídnál tegnap hajnalban egy varasdi kávéház pénztárosnője öngyilkossági szándékból beleugrott a Drávába. Ezt meglátta *Horvát István* alsó-lendvai csendőrmester, átfutott a Drávahídján, lovetette felsőruháját és az öngyilkos után a Drávába vetette magát. Sikerült a nőt még élve kiszabadítani a folyóból, azonban mikor a partra vonszolta, az öngyilkos nő *szívszélhűdés* következtében meghalt.

— **Orfeum az Elit-kávéházban.** *Löwy I.* Elit-kávéházában naponta nagy tetszés mellett játszik *Back Soma* Varieté-társulata. A változatos és érdekes programszámok közül kiemelkedik *La Belle Riensi* szubrett eleven játéka, *Bányai* komikus kacagtató produkciói, továbbá a művészi *Abrass trio*. Mindennap új műsor új bohózzal.

— **Elvesztett egy szegény cselédeleány 5 forint 50 krajcárt,** mely nem az övé, hanem a gazdájáé volt. A becsületes megtaláló adja át az összeget *Ujterem-utca 8. szám alatt Fekete Jakab* nének.

— **Fél és kivágott cipők a legnagyobb választékban** *Porter Vilmos* Nagy Áruházában a Szabadság téren kaphatók. Ezen cipők úgy alakjuk mint minőség tekintetében kiváló figyelmet érdemelnek, mert mindazon tulajdonságokkal bírnak, amelyekre a tisztelt hölgyközönség különös súlyt helyez. Tudnillik: szabásuk divatos sikkés és súlyuk szinte alig van, annyira könnyűek ezek a lábbelik. A zerge, glassé és sevró stb. félcipőkön kívül kaphatók a most annyira divatos szürke szarvasbőr cipők is. Csak még az árakra nézve akarjuk megjegyezni, hogy azok feltűnően jutányosak.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek és Weisz* nál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (*Minorita* palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Becsületsértő pap szerkesztő.** A Nagyváradon megjelenő *Tiszántul és Szabadság* című lapok között a múlt évben éles polémia folyt a mely még az általános választások alkalmával, illetve *Barabás Béla* dr. győzelméből kifolyólag keletkezett. A Szabadságnak egy erős cikere aztán *Pálffy Béla* lelkes és a Tiszántul szerkesztője azzal válaszolt, hogy lapja szerkesztői posztájában a Szabadság szerkesztőségét érte azt írta: „Mindig lesz megtisztítani való magunkon, ha hozzánk dörgölöznek.“ *Hegyesz Márton* a Szabadság szerkesztője ezen kitételeért beperelte *Pálffy* t, kit a törvényszék, a rendkívüli enyhítő körülmények figyelembe vételével, nyomtatvány utján elkövetett *becsületsér-*

Váradai tábla azonban a vádlott lelkéért felmentette, mert nem látta beigazolvani azt, hogy az inkriminált néhány sor személyekre vonatkozott. Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, a Kuria első büntető tanácsa Tarnai János referátájában ma foglalkozott a benyújtott semmisségi panasszal és kimondta, hogy a nagyváradi tábla ítéletének megsemmisítésével új tárgyalás és ítélethozatalra utasítja az ítéletábrát.

Az izr. hitközség ülése.

(Hatvani Deutsch József alapítványai. — A hitközség részvétele és hálája. — Az árvaház kibővítése. — Beszámoló a három éves ciklusról. — A választmány jelentése. — Az új zsinagóga terve. — Mikor lesznek a választások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

Az aradi izraelita hitközség képviselő testülete Deutsch Bernát hitközségi elnök elnöklése alatt ma délután ülést tartott, mely egyben záró-ülése volt a három éves képviselő testületi ciklusnak. Az ülés lefolyása a következő volt:

Deutsch Bernát elnök megnyitó beszédében a résztvevő és a hála meleg hangján emlékezett meg hatvani Deutsch József elhunytáról, aki nagyatyjának Deutsch Ignácnak jótékonyági példáját követve, az aradi hitközségnek tekintélyes összegű adományokat juttatott. Az adományokról lapunk más helyén emlékezünk meg. Itt tudomásul vette a képviselőtestület, hogy az elhunyt adományozó temetésén az aradi hitközség Deutsch Bernát elnök, dr. Rosenberg Sándor főrabbi és Rosenberg Lipót főjegyző által küldöttségileg képviselve volt, ezek koszorút helyeztek hatvani Deutsch József koporsójára, a főrabbi pedig a sirnál beszédet mondott.

A gyűlés elhatározta, hogy a nemeslelkű adományozó emléke iránt táplált kegyeletét jegyzőkönyvbe iktatja, arcképét pedig a hitközségi gyűlésterem számára megfesteti. Az aradi izraelita árvaháznak, melyet az elhunyt nagyatyja: Deutsch Ignác alapított, Deutsch József 20.000 koronát hagyományozott. Elhatározta ma a hitközség, hogy az adományból az árvaházat kibővíti, hogy több árva gyermek ellátására legyen képes.

A folyó évvel lejárt az elnökségnek és a választmányának három éves megbízatása s így a hitközség restauráció előtt áll. Deutsch Bernát elnök visszaillesztést vetvén az elmúlt három évre, kitűzött programjának megvalósításáról szólt, mely leginkább a belső és külső béke fenntartását és a takarékos gazdálkodást tüzte ki céljává. Ezeket elérni törekedett teljes erejéből, minden igyekezetével. Glück Károly az elnök beszédére válaszolva, elismerését fejezte ki Deutsch Bernát elnöki működése felett.

Ezután bemutatták az ülésen a választmány jelentését a lefolyt három évről. A képviselő testület tudomásul vette a jelentést s elhatározta, hogy azt könyvalakban közrebocsátja.

A jelentés két érdekes részletét emeljük itt ki: az egyik egy új zsinagóga eszméjét pendíti meg, a másik pedig a szükségnek megfelelő új iskolaépületek felállítását sürgeti. Erre a célra már 40.000 korona áll az iskolaépítési alap rendeltetésére, az építés pedig immár elodázhatatlan.

Itt említjük meg, hogy a hitközség választási bizottsága a restauráció határidejéül, hirszerint, június hó 14-ik napját tüzte ki.

Az ülésen jelen voltak: Deutsch Bernát elnök, Kohn S. N. alelnök, Bing Ede, Funkelstein József, Glück Károly, Grossmann Jakab

berg Lipót, Spitzer Ignác, Steinharz Ignác, Tisch Mór dr., Wallfisch Ármin, Weisz Sándor és Weisz József jegyző.

NAPIREND.

Június 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Quirin. — Protestáns naptár: Quirin. — Görög-keleti naptár (június 22.): Baziliszka. — A nap kél 3 óra 49 perckor, nyugszik 7 óra 35 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett állésterem.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, szeles, eső, zivatarok.

Június 4. Az aradi kereskedők köre választmányi ülése este 9 órakor. — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület választmányi ülése este 6 órakor (Vass-zálló.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 3

Déltőzsde. Buzakínálat mérsékelte, vételkedv tartózkodó. Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermáza került forgalomba, tartott árakon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás szép.

Esti őzsde. Berlin változatlan, Páris 20-al magasabb.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.60—7.62
Rozs októberre	6.59—6.60
Zab októberre	5.46—5.48
Tengeri júliusra	6.34—6.35
Tengeri augusztusra	6.39—6.40
Repce augusztusra	12.35—12.45

Zárás 5 órakor:

Buza októberre	7.55—7.57
Rozs októberre	6.55—6.56
Zab októberre	5.46—5.47
Tengeri júliusra	6.34—6.35
Tengeri augusztusra	6.39—6.40
Repce augusztusra	—

Zárás 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	687.50
Magyar hitelrészvény	734.25
Leszámitolóbank részvény	454.50
Rima-Murányi vasmű részvény	469.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	682.50
Közúti vasút	613.—
Városi villamos vasút részvény	315.50

Szeszűlet.

— Június 3. —

Ma jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12'80—13— korona mmassánként.

Budapest-kőbányal sertéskereskedelem.

— Június 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 112—4 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 120—2 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 120—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 118—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 112—4 fillérig.

Szerelészám. Június 1. napján volt készlet 46,073 darab, június 2. napján főlhajtott 1425 darab, június 2. napján elszállított 869 darab, június 3. napján maradt készlet 46,629 darab. Üzlet: Elénk.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti ár- és értéktőzsde.

Budapest, június 3.

Magyar aranyárjádék 4%	121.—
Magyar koronárjádék 4%	99.40
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	91.—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	200.—
Fizesszabályozási és szegedi kölcsön	155.—
Osztrák papírjádék	100.10
Osztrák jádék ezüst	100.10
Osztrák jádék arany	120.75
Koronárjádék	100.75
1860-iki államsorsjegyek	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1640.—

Osztrák-magyar államvasút	682.50
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi marka	117.17
London	239.70
Páris	95.20
30 márkás arany	23.43

CSARNOK.

Lefelé a lejtőn.

Irta: Salgó Sándor.

(2)

(Folytatás.)

Az apja katonának, huszárnak szánta. A ló volt minden gyönyörűsége a gyereknek. Egyszer aztán ennek is megadta az árát. Tizenhat esztendő volt még akkor Vaály Dénes: erős, széles vállu, nagy alak. Huszártisztek mulattak náluk. Veszprémből, Keszthelyről jöttek. Fogadásra ment a dolog, hogy egy harmadfél esztendő vad csikót első nyeregfeltevéskor megül. Kint történt ez a lesencei pusztán. Mindenki megbámulta a fiu vakmerőségét. Félelem nélkül, könnyedén, egy ugrásra a nyeregben termett. A szilaj ménnek erősen ziháltak az orryukal, horkolt, kapált az első lábával, de nem mozdult, úgy állt egy helyben, mintha csak oda cövekeltek volna. Először csak hízkelkedve, szelíden verdeste, simogatta a fiu a gyönyörű állat nyakát, hogy indulásra bírja és mikor ez csak egyre makacszkodott és nem tágitott, erősen összeszorította térdeit, hogy majdnem behorpadtak a mén bordái és ugyanabban a pillanatban dühösen végig huzott a ló hasa alatt. Szinte nyöszörgött a szép állat. Hátsó lábaira ágoskodott, aztán mintha nyög lenne szájában a zablavas, megírta a gyönyörű okos fejét és vad vágatásban iramodott tova.

Vaály Dénes csak éjjel tájban került ismét haza — a szeredi báró kocsiján. Lovát pedig másnap délben sümegi emberek vezették be a tomaji kastély udvarába, nyereg nélkül. Az öreg maga lőtte agyon azonnal a szép állatot a kert alatt, de ezzel már nem igen segített a dolgon. Dénes urfi örök életre sánta maradt, térdcsuklóját zuzta össze a köves uton, mikor kibukott a nyeregből. De másfél esztendő múlva, ha mindjárt bicegve járt is, mégis érkezett be elsőnek az urlovasok versenyén, Siófokon.

Vaály Dénes titokban gyűlölte a szép férfiakat, de ezt soha senki előtt nem árulta el: ur volt, gavallér. A tapolcai cigányok pedig ő utána nem huzták már igazi jókedvvel egy urnak sem. A régi gavalléros mulató-kor sarköve még ma is Vaály Dénes a tapolcai s keszthelyi cigányok szemében. A hol ő megfordult, ott volt csak igazi vigalom. A férjek gyűlölték és félve rejtegették előle asszonyaikat. Volt ebben a hatalmas bicegő, csunya emberben valami érdekes, valami különös varázs, a mi legelőbb is az asszonyok szemében tűnt fel. Beszéde, gondolkodása nyers volt, őszinte. Hires verekedő, a legjobb lövő Zalában, Somogyban, Veszprémben, de nem élt vissza vele soha.

Mikor az anyja után az apját is eltemette, nem sirt, nem igen könyezett. Csak úgy odavetve szokta mondani:

— Hisz örökké ugysem élhet az ember. Aztán mikor támasztották fel a könyek holtakat? Erre még a papok sem voinának képesek, pedig azok sokat tudnak és mérnek. Hát akkor miért sirnók? Ha fáj, hát majd elmulik az sirás nélkül is. A köny csak az asszonyok szemébe illik, férfiaknál gyűlöli.

Egy esztendővel később, idegen, cifra dáma fordult meg a tomaji kastélyban, Pestről, Belgrádból, Bukarestből került elő a legtöbje. Aztán elmentek és soha többé nem kerültek oda vissza. A nagyteremben a páncélos szent-endrei Vaályak éjjelenként gyakran öszszesugtak ilyenkor és haragos tanácsot ültek. Ez a fiu beszenyezi az ősi nevet. A szigoru tekintetű szent-endrei Vaályaknak még az sem imponált, hogy az odavetődött dáma között voltak olyanok is, kiket királyok, főhercegek öleltek nemrég.

Uri fogat magyar asszonnyal nem fordult be többé ezután már a tomaji kastély vasrácsos nagy kapuján . .

(Folytatása következik.)

A tavaszi idény vége!

Tekintettel arra, hogy a tavaszi idény vége felé közeledünk, elhatároztuk, hogy az összes cikkeket, melyek még raktáron vannak, azoknak árait mélyen leszállítottuk és elárúsítjuk.

A cikkek főbb csoportjai:

Francia és belföldi selyem és Organdy batistok,
Angol zephir és vásznak,
Voil de lain és Cretonok,
Granadin és más divat-kelmék,
Ruha és Blouse selyem szövetek,
Lieberty és pongie divatszövetek,
Tapestaria és angol futászőnyegek,
Tunni és csipke függönyök,

szóval minden olyan cikket, amely az idénynek bélyegét viseli, hogy alkalmunk legyen az őszi és téli idényre raktárunkat egészen új áruval felszerelni.

Ezen olcsóságok vásárja június hó 8-ától egészen augusztus hó 15-ig tart.

A nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérve vagyunk mély tisztelettel:

Probst Károly és Társai

francia és angol különlegességek aruháza.

Tanító urak figyelmébe.

Kitűnő vizsgai jutalom könyv.

Vaday József. Tanulók vezérkönyve kötve 1 kor. diszkötésben 1 kor. 80 fill.
Országszerte használatban levő

vizsgalapok

helyes vonalozással.

„Haladás” vizsgalap bekötési tábla, melylyel mindenki önmaga kötheti be vizsgalapjait, piros vagy fekete színben, használati utasítással darabja 1 korona.

Kérjük a tanító urakat kiadásainkat, melyek számot tevők, az ország könyvpiacán iskoláikba bevezetni.

Csik János 16 fali olvasótábla.

ABC.
II. oszt. olvasókönyv.
III. oszt. olvasókönyv.
IV. oszt. olvasókönyv. (Sajtó alatt.)

Kun-Fülöp Csatt. Gazdasági ism. iskolák olvasókönyv.

Záray Odön. Földrajz a IV. oszt. számára.

Csik János. Földrajz a III. oszt. számára.

Aradmegye térképészlete 6 fill.

Térképe (sajtó alatt.)

Lejtényi Sándor-féle térkép vázlatok. Az öt világrész (külön-külön). Magyarország és osztrák magyar monarchia térképészletei darabja 6 fillér.

Értesítő a népiskolák részére az új utasítás szerint (sajtó alatt.)

Dr. Hunyady. A helyesírás rendszere.

Megjelentek

INGUSZ I. ÉS FIA
kiadásában Aradon.

KATONAHANGVERSENY.

Ma csütörtökön, f. évi június 4-én

KASS BÉLA KERTELYISÉGÉBEN

a 33. gyalogezred zenekara karmesterük vezénylete alatt

HANGVERSENYT

rendez válogatott műsorról.

melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik.

Kitűnő ételek és italokról a legjobban gondoskodva van.

Kass Béla.

vendéglős.

1154

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **≡** azért a **≡** ?
pénzért?

— Tessék megnézni. —

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondoldj magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyerek sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

915

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETÉNél,

Templom-utca, (Minorita-palota.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dengl-ház.)

Üzlethelyiségünket augusztus 1-től Andrásy-tér 22. (Hajós gyógyszertár mellé) helyezzük át.

Barossarkai kiosk,

a város legkellemesebb üdülőhelye nyitva kora reggeltől késő éjtelig.

Az összes hírlapok rendelkezésre állanak.

Meleg és hideg ételek.

Finom borok, pezsgők, ásványvizek, friss sör.

NAPONTA CIGÁNYZENE

Gergely Vilmos vezetésével.

A cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekarának minden csütörtökön délután és betenként kétszer este tizenéje a karmester vezetésével.

A Neptun Marosfürdőből jövők találkozó helye.

Költséget és fáradságot nem kiméltem, hogy ezen kellemes üdülő és szórakozó hely a legfokozottabb igényeknek megfelelően és igen olcsó árakat állapítottam meg.

A nagyérdemű közönség szíves jóindulatu pártolását kéri

kiváló tisztelettel:

Szűsz M. Frigyes,
megbizott.

Szombaton, június 6-án este

KATONAZENE

Ajánlunk ipar és háztartási célokra rostált darabos

bükk-faszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva, kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

eisőrendű szagtalan

fűtő kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYÉN:

Kénes Iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-
orvosilag első helyen ajánlva.

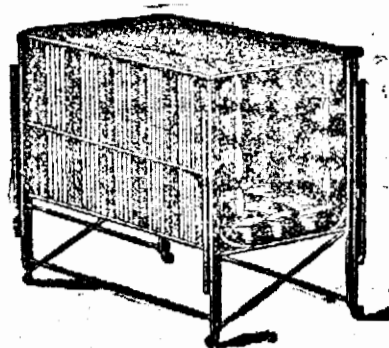
Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Iszap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszertárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

TUNSZKY ES MIHÁJLOVITS

vasbutor és aczélsodrony ágybetét gyára

ARAD,Templom- és Kölcsey-
utca sarok.Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat u. m.:
katona-, tüzoltó-laktanyák, korbáz, iskolák, intézetek, kávéház
berendezését.**Kertisátrak, (szédszedhetők) pavillonok,**
kávéház és vendéglők részére. 278

— Szállítunk helyben és vidékre kereskedőknek viszonteladásra. —

Kitünő vasmunka! Pontos szállítás! Finom fényezés!Hatóságilag engedélyezett
v e g e l a d á s !**GAÁL LIPÓT FIA**

látszerész üzletében

Arad, Andrassy-tér 17. szám (Reinhart-palota)

az összes raktáron levő

látszerészeti árukés pedig: szemüvegek, orresiptetők, a legfinomabb mi-
nőségben, színházi és tábori látszövek, légsúly és hő-
mérők, bor, szesz, pálinka stb. fokmérők, nagyító
lencsék és minden e szakmába vágó ozikkek dus választék-
ban **üzlet felhagyás miatt** meglepő olcsó áron
eladatnak.

Nagy választék kipróbált

1182

l á z m é r ő k b e n

orvosok és magánosok részére 70 krtól 1 frt 20 krig.

Egymást ölik!

a balga svábok; — bár

Vojtek és Weisz
rovarirtója

tömegesen pusztítja őket.

Kapható 50, 80 1-40 filléres dobozokban.

Csak akkor valódi, ha minden doboz eredeti záró
szallagnakkal van leragasztva. 845**Kerestetik**egy ügyes berakóleány
és tanulóleányok géphez,

továbbá

t a n u l ó k

az

Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvnyomdája és könyvkötészete részére.

KOHN JÓZSEFépület és műbádogos, csatornázási és vízve-
zetéki berendező. ARAD, Andrassy-tér 13. sz.

TELEFON 333.

Hat kiállításon első díjjal, Páris 1883. állami
ösztöndíjjal kitüntetve.**A t. cz. közönségnek!**Bádogos-üzletemet a **minorita-templom** új épületében levő diszes, **mezzaninnel** és **föld-
alatti raktárral** ellátott nagy helyiségben teljesen **ujjonnan**, a modern igényeknek megfelelően **ren-
deztem be**, és azt a szakmába vágó **minden újabb készítményekkel**, a műipar legújabb cik-
keivel felszereltem s mindezekből állandó, nagy választéku raktárt tartok.**MŰHELY:** Batthyány-utca 32., saját ház. **TELEFON** 321. (Ugyanott egy vagy két tanuló felvétetik.)**Háztartási jégszekrények**, ugyanazok **vendéglősök, hentesek és mészárosok** részére,
legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek **kevés jéggel kitűnően hűtenek. Vízvezeték- és
fürdőszobaberendezések** elvállaltatnak, **helyben**, ugyszintén **vidékre** is.**Mindennemű ornament- és épület-bádogos munkákat, fedéseket, diszes manzard
és tető ablakokat, toronyfedéseket** elvállalok.Avult edények újhóli cinezése.
Kocslámpa nagy raktár.Konyhaberendezési cikkek
nagy raktára.

Hirdetések

Aradi Közlöny Naptára 1904. évfolyamára

már elfogadtak.

Az Aradi Közlöny előfizetői ingyen kapják és más uton meg nem szerezhető.

Hirdetési díj: egy egész oldal 40 kor., egy fél oldal 30 kor., egy negyed oldal 20 kor.

M. kir. Államv. Üzletv. Miskolcz.

18178—1908. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Garam-Berzencze állomásán a vendéglői üzletre 1908. évi október hó 1-től számítható 5 évi időtartamra ezenel nyilvános pályázat hirdettetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi június hó 17-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkári hivatalához e czim alatt: „Ajánlat a garam berzenczei pályavendéglői bérletére 18178—1908. számhoz” lepecsételt borítékban térítvény mellett nyújtsák be. Az ajánlaton a névalírás két tanuval előttemezendő.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál folyó évi június hó 16-án déli 12 óráig bánatpénzképen 500, azaz ötszáz koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételni nem fog.

Takarékpénztári betétkönyvek nem fogadtatnak el.

Az ajánlattevőket ezuttal is figyelmeztetjük; hogy az étel és ital árjegyzéket a változott viszonyokhoz mérten újból fogjuk megállapítani.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek a miskolczi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 85. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választasson.

Miskolcz, 1908. évi május hó 18-án.

Az Üzletvezetőség.

(Nyilvánosság nem állapított.)

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: Dr. HECHT

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, reuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebetegségek, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyászat, villámfény-, moor-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 959

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ”-t. Kétféle hatású. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullását. A hajnak selymes lágyaságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.

Finom, ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőrszépítő tulajdonságánál fogva minden más krémét felülmul. Rendkívül alkalmas szer a napégetés ellen, a bőr pattanásainak, szeplőinek és pórszeneséinek eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása, hogy az arcnak fehérséget, üdéséget, bájít és meglepő finomságot kölcsönöz. Használata: Reggeli mosdás után egy kis babszem nagyságúnyit eldörzsölünk ujjainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémrel bevont arcon a finom alkatrészekből készült Serail-hőlgypor remekül, alig észrevehetően tapad. Este az arczra Serail arczkenőcsöt használjunk.

Kapható egyedül: 909

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában Aradon.

Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világra elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármilyen hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet szeplőt májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arczszíntartatlanságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, amelyek szimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1177

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 HIL.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Áruin, Kéken: Ifj. Pekker István, Földesákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahoncon: Molnár István, Győrökön: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevárosban: Schöglő Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kúrdon: Hackenberger László, Mezőgyenyében: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adam, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécskán: Bekesz János, Pankótán: Pósevit Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székudvaron: Froum D. Traugott, Sándorán: Csiky Lukács, Soborsánban: Károlyi Kálmán, Szemlákán: Hanzler Sándor, Taucson: Kunz János, és Új-Aradon: Ternaigó Géza urak gyógyszertárában.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, akik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, sziflisben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarra fordított könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, akik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol Magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarra fordított könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 99

808—1908. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Aulich-, Hasszinger-, Sárossy-utczában szükséges kövezési és a külvárosi utak kavicsolási munkáinak elvállalása iránt folyó évi június hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1. Aulich-utcza 1050 korona. 2. Hasszinger-utcza 1876 kor. 30 fillér. 3. Sárossy-utcza 998 kor. 4. Külvárosi utak 2828 kor. 80 fill.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az ajánlatok az egyes munkákra külön-külön teendőek meg.

A jelen hirdetményben foglalt kikötvényektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1908. évi június hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

Magy. kir. Államvasutak.

15575—1903. A. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1904. évben szükséges vasúti talpfák, váltó és külön talpfák szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

a) mintegy 80.000 drb. 270 ctm. hosszú első rangu tölgy vagy bükk-talpa.

b) mintegy 630.000 drb. 250 ctm. hosszú első rangu tölgy vagy bükk-talpa.

c) mintegy 900.000 drb. 220 ctm. hosszú második rangu tölgy vagy bükk talpa és

d) mintegy 2.800 köbméter éles élű tölgy váltó és külön talpa szállítására.

Kedvező árak mellett az a), b) és c) alatt érintett talpfák szállítása három évi időtartamra is biztosítottatik.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a keresk. muzeum igazgatóságánál, valamint a m. kir. államvasutak üzletvezetőségénél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 78. sz. II. emelet 44. ajtó) kapható, hol a kötelező ajánlati űrlap is megszerezhető.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhetők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal: „Ajánlat 15575—903. számhoz” ellátva, legkésőbb 1903. évi június hó 4-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatokat, valamint az olyanok, melynek nem pontosan és nem a részletes módokat betartása mellett téte nek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1903. április hó.

A magy. kir. államv. igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Asszonyok és leányok!

A havi bajok nehézségel, hátfájás, testfájás, görcsök, lejtőfájás, rosszullét stb. ellen ajánlatos „Amasira” egy határozottan ártalmatlanul ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosiilag melegen ajánlva Dr. med. M. Stuttgartban írja a többek közt: „A belsőleg ajánlt gyógytheak közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyüleknek adtam előnyt, amely „Amasira” név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theaké felülmúl. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: „S. A. k. a. Köpenick S. asszonyról: A gyenge alkotású, kissé halavány páciens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik eszébe teátál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án frissebbnek látszott, mint azelőtt. Életansága elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stuttgartban közli: „Nem fogom elmulasztani minden felebarátnómnak ezen kitünően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.” stb. — A fentit, valamint minden elismerő irat eredeti példányait a gyárónál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára fél doboz 2 korona, egész doboz 3 korona (2—4 hónapig eltart!) Caupán A. Locher névalírásával valódi! Gygyedüli gyáros: Andr. Locher. Pharmac. Laboratórium, Stuttgart.

Raktárak: Aradon: G. Földes Kelemen, gyógyszerárában, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gygytárában. 54

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltűntet rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arctisztátalanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsá és crém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálójánál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyogyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Bing Lajos, RozsnyaiMátyás, Táber Gyula (GAJ) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

M. kir. államv. üzletv. Debreczen.

8760—1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alulírott üzletvezetősége pályázatot utján biztosítani kívánja 1903. évi július 1-étől három egymásután következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1903. évi július hó 1-ig, a bánatpénzek az ezt megelőző nap déli 12 óráig küldendők be alulírott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési ügyosztályába megtekinthetők vagy posta útján megrendelhetők. Postán való szállítás esetére a 20 fillér postaköltség beküldendő.

Debreczen, 1903. évi május hó 13-án.

M. kir. államv. Üzletv. Debreczen.

(Utánnomás nemdíjazatik.)

A ki tudja,

hogy a padlók bemázolására új fénymáz létezik, mely 2 óra alatt borostyán-keményre szárad, az csakis az új mosható

EGLASINE

padlófénymáz:

világossárga, sárgásbarna és mahagonibarna színekben használja. Egy pléhdoboz, mely netto 1 kilót tartalmaz és 14 négyzetméterre elegendő, 2 koronába kerül.

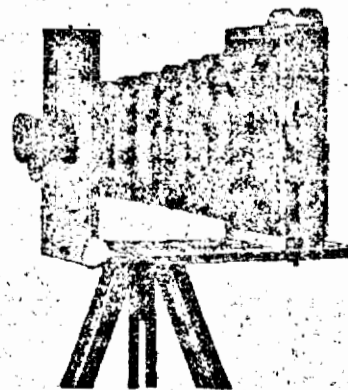
Az eddig használt padlófénymázak hosszú ideig tartó száradása azok utólagos ragadosságát okozta, úgy, hogy por és piszok a padlóba könnyen behatolhatott. E bajon az EGLASINE fénymáz teljesen segített. Azonkívül a teljesen szagtalan bemázolások ruganyosságuknál fogva nem lesznek durvák, hanem megtartják ellenálló képességüket a korai elkopással szemben.

Aradon kapható STEINITZER N. cégénél.

AZ

Amateur és fényképész

urakat tisztelettel értesítem, hogy a tavaszi idényre rendelt fényképző-gépek megérkeztek

Szintén megérkeztek friss Schleussner, Germania, Agfa, Kodak és N. P. G. cikkek, melyek árait ez idén tetemesen leszállítottam.

Mindenki pénzt takaríthat meg, ha a fénykép cikkeit nem postán hozatja, hanem nálam veszi és kapja ugyanazt ugyanazon árban, költségmentesen.

Minden egyes gépért vagy cikkért teljes jótállást vállalok.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára. 768

APRÓ HIRDETÉSEK.**Magyaráton,**

a „Nagyuri hegyen“ 7 katastr. holdnál nagyobb szőlő terület, a melyből 5 kat. hold megforgatva és gyökeres amerikaival beültetve van, jutányos árban eladó. Hol? megmondja a kiadóhatal. 918

Zsigmondházán

Petőfi vendéglő teljes berendezése olcsó árban eladó. — Értekezhetni ugyanott. 1268

Szabadság-tér 7. sz.

alattl ház ablakai renoválás folytán olcsó árban eladók. 1267

Várad János

úr, Arad Hunyady ez előtt Fekete kutya-utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 699

Városi és megyei telefon 115.

Tisztelettel felhívom mélyen tisztelt vevőim és a n. é. közönség szives figyelmét, hogy 855

színes bőr különlegességeim a tavaszi időnyre megérkeztek.

Rendeléseket a legsikesebb divat szótint pontosan eszközök.

Seelinger M. Andor

uri és női minta cipészete

Arad, Szabadság-tér.

Városi és megyei telefon 115.

3 nap alatt meggyógyul

a húgyvesztés — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi kórházban s a párisi Hópital-Mydinben vérbaibetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titekből használható. Használati utasítással 10 frt, utánvételt, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 681

Budapest, VIII. József-körút 53.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló bútortokat pottom árban eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságtól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kívánatra házhoz is megyek.

Roth A.

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben. 405

Somatose

oldható kúszóhérszere a hús tápanyagát tartalmazza (tojás fehérje és só) majdnem teljesen ártalmatlan oldható por alakban

a lehető legjobb

erősítő szer

gyenge, a táplálékfelvételben visszamaradt egyéneknek, — mellbetegségeknek, — idegbetegségeknek, — gyomorbetegségeknek, — gyermekgyógyászatnak, — szülőkörben szenvedő gyermekeknek, — gyógyulók

Vas-Somatose

alakjában pedig különösen

Sápkorban

szívdobogás, orvosi

széles.

Somatose nagy mértékben

emeli az étvágyat.

Kapható minden gyógyszertárban és drógeriában

Órák és egyéb tárgyak

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Arad, Szabadság-tér

Barna Kálmán

festészeti műterme

Aradon, Szt.-Pál-utca 2. sz.

Lakás B. Határ-utca 4. sz.

Elfogad a mű- és díszfestészet terén előforduló bármely munkák elkészítését, nevezetesen:

templomok, termek, kastélyok, stb. belső díszítését.

Szent képeknek, valamint egész oltároknak előállítását, arczkép, táj- és genréképek művészi kivitelben való megfestését. 538

Vázlatok és költségvetések kívánatra készíttetnek.

KISS GYULA

épület és bútortasztalos

Aradon, Csernovics Péter-utca 16.

Elvállal minden az épület és bútortasztalos szakmába vágó munkákat, u. m.: épület-asztalos munkát, portálokat, bolt- és irodai berendezéseket. Konyha-, háló-, ebédlő- és szalonbutor berendezést, a leg egyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig és legjutányosabb árban. 318

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Rajzokkal díjmentesen szolgálók.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műorás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Nagymennyiségű

lécz és deszka

eladó

az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Permetező

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetező alkatrészei a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy megromlani nem képes. Ára 32 kor., 3 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 300

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gumicsövek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummizott kender tömlők és kutak. Mindennemű javítások elfogadtatnak.

A Toilett Kérdés.

Hölgyek, kik nyaralni mennek,

Hölgyek, kik fürdőbe mennek,

Hölgyek, kik utaznak,

szükségeit a legújabb mintákban a legjobban és legolcsóbban fedezik

Reiner S. Sándor áruházában

Arad, Hunyadi-utca 2. szám.